

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

Katedra teorie kultury (kulturologie)

Alfons Mucha: Slovanská epopej

Otázka uložení obrazového cyklu

Alfons Mucha: The Slav epic

The question of housing the artwork

Bakalářská práce

Vypracovala: Pavla Sýkorová

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Barbora Půtová

Praha 2012

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s vyznačením všech použitých pramenů a spoluautorství. Souhlasím se zveřejněním bakalářské práce podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů. Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, ve znění pozdějších předpisů.

V Praze dne 30. července 2012

Pavla Sýkorová

Anotace:

Ve své bakalářské práci představuji obrazový cyklus Slovanská epopej a jejího autora, českého malíře Alfonse Muchu, v kontextu doby vzniku obrazů až do současnosti. Hlavní zaměření této práce se vztahuje k problému umístění obrazů, který tento cyklus provází od jeho vzniku do dnešních dní a není doposud zodpovězen. Tuto otázku se snažím představit podle soudobých pramenů a současně i tak, jak je prezentovaná české veřejnosti v médiích za posledních pět let.

Klíčová slova:

Alfons Mucha, Moravský Krumlov, Slovanská epopej, Praha

Annotation:

In my bachelor's work I present a cycle of paintings called the Slav epic and its author, Czech painter Alfons Mucha in the context of the times, when the paintings were made until now. The main focus of this work relates to the problem of the situation of these paintings which goes along with the cycle from the times of its origin until now and still isn't solved. I shall try to present this question according to contemporary sources and how it is presented to Czech public in the media in last five years as well.

Key words:

Alfons Mucha, Moravský Krumlov, The Slav epic, Prague

Poděkování

Děkuji PhDr. Barboře Půtové za veškerou pomoc, cenné rady a obdivuhodnou rychlost komunikace.

Obsah

1. Úvod.....	6
2. Shrnutí dosavadního bádání, prameny a zdroje práce	7
3. Život Alfonse Muchy v době malby Slovanské epopeje	12
4. Význam Slovanské epopeje	17
5. Otázka uložení Slovanské epopeje	21
5.1 Zbiroh.....	21
5.2 Škola U Studánky.....	24
5.3 Umístění obrazů za války.....	26
5.4 Otázka umístění Epopeje po válce	27
5.6 Epopej v Moravském Krumlově	29
6. Spory o současné uložení Slovanské epopeje.....	32
6.1 Slovanská epopej na Výstavišti?	33
6.2 Praha versus Moravský Krumlov.....	34
6.3 Termíny pro odvoz Epopeje.....	35
6.4 Umístění Epopeje v Praze	36
6.5 Odvoz Epopeje z Moravského Krumlova	38
6.6 Mezi Prahou a Krumlovem	40
6.7 Rozdělení Slovanské epopeje.....	44
6.7.1 Epopej ve Veletržním Paláci	46
6.7.2 Epopej v Moravském Krumlově	47
6.8 Snaha Moravského Krumlova získat Epopej zpět	47
6.9 Plány Prahy na umístění Slovanské epopeje	47
6.10 Další protesty Moravského Krumlova	49
6.11 Vystavení Slovanské epopeje ve Veletržním paláci	50
7. Závěr	52
8. Použitá literatura	55
9. Příloha.....	71

1. Úvod

V bakalářské práci na téma *Alfons Mucha: Slovanská epopej* se zabývám otázkou uložení tohoto obrazového cyklu.

Alfons Mucha v letech 1910–1928 namaloval cyklus dvaceti pláten zobrazující slávu a historii Slovanstva. Od počátku vytváření těchto obrazů velkých až 6x8 m vzniká otázka, zda tato plátna vystavit veřejnosti, a v tomto případě kde. Dosud se nenašla odpověď, ačkoli se o ni pokouší už několikátá generace. Cílem mé práce je představit tento problém v historicko-kulturně společenském kontextu od doby vzniku myšlenky vytvoření Epopeje až do dnešních dnů, kdy se tento problém stává stále více společenským.

První část práce představuje život Alfonse Muchy v době malby jeho životního díla. Snaží se poukázat na důvody, které ho k tak monumentálním malbám vedly, představit místa, kde tento cyklus vznikl, i počátky hledání odpovědi na otázku: *Kam s ní?*

Druhá část práce se zabývá významem Slovanské epopeje tak, jak ho vnímalo Muchovo okolí v době jeho života i po jeho smrti, a snaží se ukázat na kořeny problému, hledajícího odpověď na otázku: *Kam s ní?*

Třetí část práce ukazuje místa, tedy soudobé odpovědi na otázku *Kam s ní?*, kde byla Epopej namalována a postupně vystavována. Představen je zámek Zbiroh, škola U Studánky, různé varianty i dohady o umístění za války a poté stěhování do Moravského Krumlova a první zpřístupnění kompletního cyklu dvaceti obrazů.

Poslední část je zaměřena na současné hledání odpovědi *Kam s ní?*. Mapuje počátky sporu města Moravského Krumlova a Prahy o umístění celého cyklu. Všímá si toho, jak je celá situace popisována veřejnosti v internetových denících, a pokouší se běžnému čtenáři ujasnit základní postoje a mezníky, které vedly k tomu, že je Slovanská epopej nyní v Praze, ve Veletržním paláci.

2. Shrnutí dosavadního bádání, prameny a zdroje práce

Svou prací se snažím reagovat na dění vzniklé kolem umístění Slovanské epopeje. Počátky problému spatřuji už v době vzniku samotného díla.

Postavu Alfonse Muchy a jeho Slovanskou epopej přibližují především pomocí vzpomínek jeho syna, Jiřího Muchy, který napsal monografii o svém otci: *Kankán se Svatozáří*,¹ již později rozšířil a vydal pod názvem *Alfons Mucha*.² Autor čtivě představuje svého otce, přibližuje život v Paříži na konci 19. století, Muchovo přátelství se Sarah Bernhardtovou, návrat do vlasti a období první republiky. Nevyhýbá se ani rozporuplnosti, která provází jeho otce v druhé fázi života, při tvorbě Slovanské epopeje. Při psaní vychází ze vzpomínek i z dobových materiálů a archivních pramenů. Ačkoli dnes některé jeho výroky byly zpochybněny, například popis nalezení ateliéru na Zbirohu, vychází z těchto vzpomínek většina další odborné literatury.

Při přípravě těchto knih a čtení rodinných i milostných dopisů vznikla kniha Marty Kadlečkové: *Lásky Alfonse Muchy*.³ Název knihy odkazující spíše na červenou knihovnu nám přináší zpověď malíře, v jehož dopisech můžeme hledat názory na vznik Epopeje.

Další část Muchovy osobnosti nám přibližuje kniha Jany Čechurové: *Čeští svobodní zednáři ve XX. století*.⁴ Ač jsou zde zmínky o Muchovi roztříštěné, kniha představuje souhrnný pohled na myšlenky, poslání a vznik českého zednářství, které jsou s Alfonsem Muchou neodmyslitelně spjaty.

Dále se pro tuto práci staly nepostradatelnými katalogy jednotlivých výstav. Ty poskytují informace o jednotlivých vystavených obrazech i o Epopeji tak, jak byly chápány a předkládány soudobé veřejnosti. Jedná se o katalogy z výstavy v Klementinu

¹ MUCHA, Jiří. *Kankán se svatozáří: život a dílo Alfonse Muchy*. 1. vyd. Praha: Obelisk, 1969. 324, [2] s. MUCHA, Jiří. *Alfons Mucha*. 2., opr. a dopl. vyd. Praha: Mladá fronta, 1982. 460 s., [40] s. obr. příl.

² MUCHA, Alfons, ARWAS, Victor a MUCHOVÁ, Sarah, ed. *Alfons Mucha*. Praha: Brio, 2000. 159 s. ISBN 80-86113-28-0.

³ KADLEČÍKOVÁ, Marta. *Lásky Alfonse Muchy?*. Vyd. 1. Třebíč: Arca JiMfa, 1996. 104 s., [34] s. il. a portréty. ISBN 80-85766-78-7.

⁴ ČECHUROVÁ, Jana. *Čeští svobodní zednáři ve XX. století*. 1. vyd. Praha: Libri, 2002. 527 s. ISBN 80-7277-122-1.

1919,⁵ Brně 1930,⁶ Moravském Krumlově 1975,⁷ Jízdárně Pražského hradu 1980,⁸ zase v Moravském Krumlově (nedatováno, mezi 1990–2000),⁹ v Brně 2009¹⁰ i z dnešního Veletržního paláce.

Na základě mediální sledovanosti i převozu pláten do Prahy byl vydán Galerii kritiků *Almanach Slovanské epopeje*¹¹ a nyní ještě velkoformátová kniha k současné výstavě ve Veletržním paláci, která ještě není veřejnosti, kromě nákupu na místě a nahlédnutí na výstavě, běžně dostupná. Obě knihy se pyšní velkým množstvím archivních pramenů, které jsou velmi pečlivě zpracovány. Almanach představuje Slovanskou epopej a dává prostor článkům různých českých historiků i historiků umění, jež jsou doplněny záznamy diskusních setkání v Galerii kritiků. K tématu mé práce je nejbližší příspěvek Pavla Noska *Kronika Slovanské epopeje*,¹² kde autor uvádí, že zde zprostředkuje: „...fakta z historie Muchovy Slovanské epopeje, od doby zrodu myšlenky do doby prvního úplného představení díla veřejnosti v roce 1968.“¹³ Autor proklamuje, že „veškeré zde shrnuté informace, pokud není uvedeno jinak, vycházejí z původních dobových tiskovin a zpráv, a nikoli z jejich pozdějších interpretací.“¹⁴ Pavel Nosek přichází s několika tvrzeními, které vyvracejí jak vzpomínky Jiřího Muchy, tak texty dalších knih, nicméně neuvádí zdroj těchto informací, proto jsou v dalším textu uváděny všechny možnosti. Třetí část Almanachu se zabývá budovou pro Slovanskou epopej a představuje archivní architektonické plány z 20. století a zabývá se i vhodnými

⁵ Katalog výstavy obrazů Alfonse Muchy z cyklu *Slovanská epopeje*: Klementinum 1919. [V Praze]: České srdce, 1919. [13] s.

⁶ MUCHA, Alfons. *Slovanská epopeje*. V Praze: Česká grafická Unie, 1930. 44 s.

⁷ MALIVA, Josef. *Muchova Slovanská epopej: Katalog vystaveného díla*. Brno: Kraj. středisko st. památkové péče a ochrany přírody, 1969. [21] s.

⁸ MUCHA, Alfons et al. *Alfons Mucha: 1860-1939: Jízdárna Pražského hradu, září-listopad 1980*. Praha: Národní galerie, 1980. 147 s., [76] s. obr. příl. Katalogy; 21.

⁹ MUCHA, Alfons. *Alfons Maria Mucha: narozen 24.7.1860 v Ivančicích, zemřel 14.7.1939 v Praze [katalog]*. V Moravském Krumlově: Městské kulturní středisko v Moravském Krumlově, [mezi 1990 a 2000]. 48 s.

¹⁰ MUCHA, Alfons. *Alfons Mucha: český mistr Belle Époque: [katalog] = Czech master of the Belle Époque: [catalogue]*. V Brně: Moravská galerie, 2009. 240 s. ISBN 978-80-7027-196-4.

¹¹ ČIHÁKOVÁ NOSHIRO, Vlasta. *SDRUŽENÍ VÝTVARNÝCH KRITIKŮ A TEORETIKŮ. Almanach Slovanské epopeje*. Praha: Galerie kritiků, 2011. ISBN -.

¹² NOSEK, Pavel. *Kronika Slovanské epopeje*. In: *Almanach Slovanské epopeje*. Praha: Galerie kritiků, 2011, pp. 61-79.

¹³ NOSEK, Pavel. *Kronika Slovanské epopeje*. In: *Almanach Slovanské epopeje*. Praha, 2011. str. 41.

¹⁴ TAMTÉŽ. str. 41.

podmínkami vystavení Epopeje. Část, ve které se hovoří o současném vystavení obrazů, vzhledem k rychlosti a obrátům v řešení této otázky rychle zastarává.

Nejnovější a nejobsáhlejší publikací je kniha Lenky Bydžovské a Karla Srpa: *Alfons Mucha: Slovanská epopej*,¹⁵ vydaná Galeríí hlavního města Prahy v době vystavení Slovanské epopeje ve Veletržním paláci. Kniha představuje jednotlivé obrazy, dobu vzniku Epopeje, zmiňuje se o autorovi díla a představuje jeho komentáře i články jiných autorů reagující na Slovanskou epopej. Tato graficky velmi zdařilá publikace se v chronologickém přehledu sice zabývá uložením Epopeje, ale pouze do doby války. Posloužila mi především k utřídění základních informací o Alfonsi Muchovi a jako druhý, občas i kontrastní, pohled k textu Pavla Noska *Kronika uložení Epopeje*.

Kromě publikací k tomuto tématu byly natočeny tři dokumenty *Kam s ní?*,¹⁶ *Danajský dar*¹⁷ a *Návrat do Prahy*.¹⁸ Všechny tři dokumenty Pavly Petrákové Slancové jsou promítány na výstavě Slovanská epopej. Původně, podle výpovědi Karla Srpa v dokumentu *Danajský dar*, zde měl být promítán dokument *Slovanská epopej, Osud talentu v Čechách: Alfons Mucha*,¹⁹ kde Zdeněk Mahler vypráví o životě malíře Alfonse Muchy a jeho Slovanské epopeji, natočený roku 1995. Tento dokument Karel Srp popsal jako: „*Vzrušený dokument (...), velmi impozantní, dramatický, má velkou diváckou oblibu.*“²⁰

Dokument *Danajský dar* vznikl v roce 2010 a představuje pohled Galerie hl. m. Prahy na otázku umístění Slovanské epopeje, což se odráží i ve výběru vystupujících osob, které dostávají prostor v dokumentu mluvit. Vystupuje zde vnučka Muchy Jarmila Mucha Plocková, která se zasazovala o instalaci v Praze, dále zástupci „propražské“ strany: Ing. Milan Bufka, ředitel Galerie hlavního města Prahy, JUDr. Roman Felix, advokát Magistrátu hl. m. Prahy a Bc. Ondřej Pecha, radní hl. m. Prahy, prof. Milan Knížák Dr.A., tehdejší generální ředitel Národní galerie v Praze a hlavní kurátor

¹⁵ BYDŽOVSKÁ, Lenka a Karel SRP. *Alfons Mucha: Slovanská epopej*. 1. vydání. Řevnice: Arbor vitae, 2011.

¹⁶ *Kam s ní?* [DVD]. Režie: P. Petráková Slancová. [Praha]: TV STUDIO PLUS s.r.o., 2011.

¹⁷ *Danajský dar* [DVD]. Režie: P. Petráková Slancová. [Praha]: TV STUDIO PLUS s.r.o., 2010.

¹⁸ *Návrat do Prahy* [DVD]. Režie: P. Petráková Slancová, [Praha]: TV STUDIO PLUS s.r.o., 2011.

¹⁹ *Slovanská Epopej: Osud talentu v Čechách - Alfons Mucha* [DVD]. Režie: M. Pešek. [Brno]: Lyra Bohemia, 1995.

²⁰ *Danajský dar* [DVD]. Režie: P. Petráková Slancová. [Praha]: TV STUDIO PLUS s.r.o., 2010.

připravované výstavy ve Veletržním paláci PhDr. Karel Srp. V *Danajském daru* můžeme nacházet velké množství dokumentárních materiálů, které představuje PhDr. Hana Svatošová, vedoucí oddělení fondů archivů hl. m. Prahy. Vzpomínky na Jiřího Muchu představila historička umění PhDr. Jana Orliková Brabcová a o restaurátorských pracích hovořil akad. malíř, dipl. restaurátor Tomáš Berger. Dokumentu by dodalo na zajímavosti, kdyby všichni zde shodně nezastávali pouze jeden názor na otázku uložení Epopeje.

Dokument vznikl v době, kdy kulminoval spor mezi vedením Moravského Krumlova a Prahou, z toho vyvozují důvody, proč jsou některé výroky tak arogantní, což lze ukázat na výpovědi Ondřeje Pechy na úkor Krumlova: „*Myslím, že jsme se chovali velmi korektně a velmi slušně a myslím, že jsme po zásluze potrestáni, je to poučení pro příště, že se slušností se nejdál nedojde.*“²¹ Nebo Milana Knížíka: „*...jednou to patří Praze a Praha se rozhodla, že Epopej převezme, tak má na to plné právo a náš osobní názor, nebo osobní názor kohokoli, tam nemá co dělat.*“²²

Druhý dokument nese název *Návrat do Prahy* a ukazuje balení pláten a jejich následný převoz, vybalení a instalaci v Praze.

Třetí dokument byl natočený o rok později a nese název *Kam s ní?*. Zde už vystupuje větší množství odborníků, kteří převažují nad zástupci hl. m. Prahy, historik PhDr. Zdeněk Mahler, Vlasta Čiháková Noshiro, PhDr. Hana Svatošová a architekti: Ing. arch. Mikoláš Vavřín, Ing. arch. Václav Králíček, Prof. Emil Přikryl, vedoucí pedagog AVU. Tématem je možné budoucí místo, kde bude Slovanská epopej vystavena, představení těchto míst i s návrhy studentů a architektů. A jak shrnul prof. Emil Přikryl, i když mnohá místa zde nejsou již aktuální a jiná naopak nově vybraná: „*Já si myslím, že pro architekty ten úkol... Já budu stát vždycky na tom, že se to má postavit, to je výzva prostě.*“²³

Poslední část práce mapuje mediální obraz zatím poslední fáze sporu táhnoucího se do dnešních dnů. Využíváno je informací z informačních serverů, které jsou považovány

²¹ *Danajský dar* [DVD]. Režie: P. Petráková Slancová. [Praha]: TV STUDIO PLUS s.r.o., 2010.

²² TAMTÉŽ.

²³ *Kam s ní?* [DVD]. Režie: P. Petráková Slancová. [Praha]: TV STUDIO PLUS s.r.o., 2011.

za seriózní. Primárním zdrojem mi byl internetový server idnes.cz,²⁴ doplněný servery ihned.cz,²⁵ lidovky.cz,²⁶ ceskenoviny.cz²⁷ a ceskatelevize.cz.²⁸ Zprávy na těchto serverech jsou si často velmi podobné, proto jsem si jako základní zvolila idnes.cz a doplnila ostatními servery v případě, že byly rozšířené o nějaké další informace.

Na tyto internetové stránky navazují informace z dalších internetových zdrojů, které do celého procesu nevratně zasáhly, a to jak skupiny na Facebooku,²⁹ kde se shromažďovali protestující z Krumlova, tak server youtube.com, na němž prezentovali své názory natočením videí.³⁰

²⁴ *IDNES* [online]. 2012 [cit. 2012-07-23]. Available from: <http://www.idnes.cz/>.

²⁵ *IHNED* [online]. 2012 [cit. 2012-07-23]. Available from: <http://ihned.cz/>.

²⁶ *Lidovky.cz* [online]. 2012 [cit. 2012-07-23]. Available from: <http://www.lidovky.cz/>.

²⁷ *České noviny* [online]. 2012 [cit. 2012-07-23]. Available from: <http://www.ceskenoviny.cz/>.

²⁸ *Česká televize* [online]. 2012 [cit. 2012-07-23]. Available from: <http://www.ceskatelevize.cz/>.

²⁹ *Facebook* [online]. 2012 [cit. 2012-07-23]. Available from: <http://www.facebook.com/>.

³⁰ *YouTube* [online]. 2012 [cit. 2012-07-23]. Available from: <http://www.youtube.com/>.

3. Život Alfonse Muchy v době malby Slovanské epopeje

Alfons Maria Mucha se narodil 24. července 1860 v Ivančicích v rodině soudního zřízence Ondřeje Muchy a jeho druhé ženy Amálie, která do svatby byla vychovatelkou ve šlechtické rodině ve Vídni.³¹ Narodil se na rozhraní mezi dvěma výraznými generacemi. Jenom o osm let starší byl Mikoláš Aleš, vůdčí postava tzv. generace Národního divadla, svatostánku české kultury a symbolu národní nezdolnosti a ideálů. O deset let mladší byl Antonín Slavíček, význačný představitel českého moderního umění. A právě toto mezidobí mělo na Slovanskou epopej velký vliv. Myšlením totiž zůstal Alfons Mucha zakotvený v generaci zakladatelů českého národního umění a chtěl dávat poučení mladým, kteří již řešili problémy moderního člověka.³²

První skici Slovanské epopeje začíná Alfons Mucha načrtávat během prázdninového pobytu v Čechách a na Moravě v létě 1909.³³ To už Alfons Mucha dosáhl světové proslulosti. Byl čelním představitelem nového uměleckého stylu Art Nouveau, u nás zvaného secese a v Paříži označovaného i jako Le style Mucha.³⁴

V této době začíná druhé Muchovo tvůrčí období, období jeho intenzivní realizace vrcholného životního záměru – Slovanské epopeje.³⁵ V srpnu posílá z Rosic Mucha rozsáhlý dopis svému mecenáši Charlesi Craneovi, v němž popisuje svůj návrh na sérii obrazů ze slovanské mytologie.³⁶ Hlavní myšlenkou bylo zachytit stěžejní okamžiky z dějin slovanských národů, které by připomínaly jejich potomkům, z čeho vzešli a jak se vytvářely jejich dějiny.³⁷ V zamýšleném díle „*chtěl ukázat charakter slovanského ducha a vystihnout vývoj od původního vzepětí přes útlum, zaviněný podlehnutím cizím vlivům a rozdělením Slovanstva, až po harmonickou vizi budoucího*

³¹ MUCHA, Jiří. *Alfons Mucha*. Praha, 1982. str. 7-8.

³² MUCHA, Alfons et al. *Alfons Mucha: 1860-1939: Jízdná Pražského hradu, září-listopad 1980*. Praha, 1980. str. 92.

³³ BYDŽOVSKÁ, Lenka a SRP, Karel. *Alfons Mucha: Slovanská epopej*. Řevnice, 2011. str. 222.

³⁴ MUCHA, Alfons. *Alfons Maria Mucha: narozen 24.7.1860 v Ivančicích, zemřel 14.7.1939 v Praze*. Moravský Krumlov, [mezi 1990 a 2000]. str. 37.

³⁵ TAMTÉŽ. str. 37.

³⁶ BYDŽOVSKÁ, Lenka a SRP, Karel. *Alfons Mucha: Slovanská epopej*. Řevnice, 2011. str. 222.

³⁷ MUCHA, Alfons. *Alfons Maria Mucha: narozen 24.7.1860 v Ivančicích, zemřel 14.7.1939 v Praze*. Moravský Krumlov, [mezi 1990 a 2000]. str. 37.

slovanského spojení.“³⁸ Hodlal vytvořit slavnostní epopej, jaká tu dosud nebyla. Své záměry probíral s Charlesem Cranem. Poté, co se dohodli, neměl už přijímat jiné zakázky.³⁹ Tak začalo vznikat dílo monumentální myšlenkou, ale i svými rozměry, jímž musel podřídit techniku malby. Jako základ použil vaječnou temperu, kterou v detailech dokončoval olejem.⁴⁰

V létě se Alfons Mucha účastní výzdoby Primátorského sálu v Obecním domě. Jádrem návrhu jsou myšlenky předznamenávající samotnou Slovanickou epopej tématy svornosti a apoteózy Slovanstva.⁴¹

Ještě koncem roku 1909 Mucha posílá z Ameriky pražskému starostovi Grošovi dopis, v němž nabízí Praze darem cyklus „*Epopeje Slovanstva*“ – dvacet maleb o velikých rozměrech.⁴²

Podle dohody mezi Charlesem Cranem a Alfonsem Muchou za účasti města Prahy:

„1) Pan Charles Crane svěřil panu Alfonsi Muchovi kompozici a obrazy cyklu s názvem Slovanická epopej, sestávající z 20 obrazů o rozměrech 9x7m nebo 8x6m, pro město Prahu, a pak Alfons Mucha dle objednávky Charlese Craneho se zavázal provést kompozici a malbu s názvem Slovanická epopej sestávající z 20 obrazů o rozměrech 9x7 nebo 8x6 pro město Prahu, pod podmínkou, že město Praha umístí hotové obrazy na vlastní náklady v budově výslovně vystavěné k tomuto účelu.

2) Pan Alfons Mucha se zavazuje zajistit dílo pečlivě a pokud možno je dokončit, počínaje 1. prosince 1912, po 3 obrazech ročně, a předat je městu Praha jako její majetek, jakmile bude hotové.

3) Pan Charles Crane se zavazuje zaplatit panu Alfonsu Muchovi celý čas za 5 obrazů z výše uvedeného cyklu dodaných městu Praze a jím převzatých, každý rok částku 15 000 dolarů, tj. 7 500 dolarů, jakmile pan Mucha začne malovat, a 7 500

³⁸ BYDŽOVSKÁ, Lenka a SRP, Karel. *Alfons Mucha: Slovanická epopej*. Řevnice, 2011. str. 222.

³⁹ TAMTÉŽ. str. 222.

⁴⁰ MUCHA, Alfons. *Alfons Maria Mucha: narozen 24.7.1860 v Ivančicích, zemřel 14.7.1939 v Praze. Moravský Krumlov, [mezi 1990 a 2000].* str. 37.

⁴¹ BYDŽOVSKÁ, Lenka a SRP, Karel. *Alfons Mucha: Slovanická epopej*. Řevnice, 2011. str. 222.

⁴² TAMTÉŽ. str. 222.

dolarů, jakmile budou dodány 3 obrazy městu Praha. Tato povinnost pana Charlese Craneho přechází rovněž na jeho dědice, kteří jsou odpovědní stejným způsobem, jako pan Crane.

4) Obě strany berou na vědomí (...), že s finanční pomocí pana Charlese Craneho vytvoří cyklus 20 obrazů pod názvem *Slovanská epopej*, pod podmínkou, že město Praha umístí hotové obrazy na vlastní náklady v budově výslovně vystavené k tomuto účelu, a s doložkou, že město Praha je ochotné převzít jednotlivé obrazy z cyklu okamžitě po jejich dokončení a potvrdit toto obdržení panu Charlesovi Cranemu se současným uvedením předmětu a počtu obrazů, jakož i postarat se o jejich vhodné umístění.⁴³

To už jsou první tři obrazy hotovy: *Slované v pravlasti*, *Zavedení slovanské liturgie a Slavnost Svantovítova na Rujaně*. Jsou zatím ponechány v ateliéru na Zámku Zbiroh po dobu dvou let.⁴⁴ Jako důvod byl uveden fakt, že je potřeba dosáhnout celistvosti cyklu.⁴⁵

Koncem května 1914 Mucha předává na Zbirohu Praze další tři obrazy z cyklu: *Zrušení nevolnictví na Rusi*, *Hájení Sigetu Mikulášem Zrinským roku 1566*, *Bratrská škola v Ivančicích*. Bylo schváleno, že obrazy zůstanou na Zbirohu na dobu nejdéle tři let, opět z důvodu sladění celého cyklu.⁴⁶ V říjnu 1916 Mucha oznamuje pražské radě, že dokončil další tři obrazy *Kázání Husovo v kapli Betlémské*, *Milič z Kroměříže zakládá Nový Jeruzalém*, *Schůzka na Křížkách*. Tyto tři obrazy společně tvořily monumentální triptych *Kouzlo slova*.⁴⁷

První světová válka Muchovu tvorbu ovlivnila hned několikrát. Prvé „potíže rázu technického nastaly arci za války. Němci obsadivší Belgii zmocnili se vedle jiného i továren vyrábějící malířská plátna velkých rozměrů. Začal jsem na plátně rozměrů 8x6 m, a nyní byl konec, Přerušil jsem práci, ale pak mi nezbylo než rozpůlit velké formáty a pokračovat na polovičních rozměrech 6x4m. Mrzelo mě to dosti dlouho. Jak jinak, měl

⁴³ Původní dohoda mezi Muchou a Prahou [online]. 1917 [cit. 2012-07-21]. Available from: <http://www.scribd.com/doc/34893407/P%C5%AFvodni-dohoda-mezi-Muchou-a-Prahou>.

⁴⁴ TAMTÉŽ.

⁴⁵ BYDŽOVSKÁ, Lenka a SRP, Karel. *Alfons Mucha: Slovanská epopej*. Řevnice, 2011. str. 235.

⁴⁶ TAMTÉŽ. str. 238.

⁴⁷ TAMTÉŽ. str. 238.

jsem vžitou představu cyklu dvaceti obrazů velkých rozměrů.“⁴⁸ Pavel Nosek naopak tvrdí, že „ve skutečnosti ale plátna prvních děl s největšími rozměry byla dovezena z Německa.“⁴⁹ Toto tvrzení v článku *Kronika Slovanské epopeje* nemá podloženo.

Dále: „*Válka světová a víra v konečné naše vítězství posilovaly mne v mojí práci. Dnes již jařmo německé nás netíží, jsme svobodni, avšak poslání epopeje není skončeno. Ať hlásá cizím přátelům, ba i nepřátelům, kdo jsme byli, kdo jsme a kam toužíme. Ať síla ducha slovanského u nich vynutí si úctu – z úcty láska sama se zrodí.*“⁵⁰

V dubnu 1919 je otevřena první Muchova výstava v letním refektáři v Klementinu. Z jedenácti hotových obrazů je vystaveno pět: *Slavnost Svantovítova na Rujáně*, *Zrušení nevolnictví na Rusi*, triptych *Kouzlo slova*.⁵¹ O rok později se koná výstava v The Art Institute od Chicago, obsahující těchto pět obrazů. Obrazy mají úspěch – první týden je vidí na 53 000 lidí, celkově 200 000 lidí. O půl roku později je zahájena výstava v The Brooklyn Museum v New Yorku, kde jsou tyto obrazy opět vystaveny. Výstavu spatřilo na 600 000 diváků, kteří si mohli zakoupit přeložený katalog z výstavy v Klementinu.⁵²

V polovině roku 1923 Alfons Mucha odevzdává pražské obci další čtyři obrazy: *Po bitvě na Vítkově*, *Husitský král Jiří z Poděbrad*, *Car bulharský Symeon a Korunovace cara srbského Štěpána Dušana na cara východořímského*. Obrazy stále zůstávají v ateliéru na Zbirohu, jejich prohlídku pořádanou Sokolem zhlédnou prý „davy lidí“.⁵³

Během dalšího roku při cestě na Balkán navštíví Mont Athos a odevzdá další dva obrazy: *Polsko po bitvě u Grunwaldu* a *Král Přemysl Otakar II*. Oba obrazy

⁴⁸ VESELÝ, Adolf. Slovanská epopeja Alfonse Mucha. *Zlatá Praha*. 1929, no. 46., stejný názor zastává i Jiří Mucha v MUCHA, Jiří. *Alfons Mucha*. Praha, 1982.

⁴⁹ NOSEK, Pavel. *Kronika Slovanské epopeje*. In: *Almanach Slovanské epopeje*. Praha, 2011. str. 67.

⁵⁰ *Katalog výstavy obrazů Alfonse Muchy z cyklu Slovanská epopeje: Klementinum 1919*. V Praze, 1919, nestránkováno.

⁵¹ TAMTÉŽ.

⁵² BYDŽOVSKÁ, Lenka a SRP, Karel. *Alfons Mucha: Slovanská epopej*. Řevnice, 2011. str. 238.

⁵³ TAMTÉŽ. str. 241, 242.

zůstávají v ateliéru, ale městská rada se začíná zabývat jejím uložením a hledá vhodné místo.⁵⁴

V září 1928 Mucha oficiálně odevzdává Slovanskou epopej. Dvacet obrazů převzal starosta Karel Baxa u příležitosti zahájení výstavy k desátému výročí vyhlášení samostatnosti ve velké dvoraně Veletržního paláce.⁵⁵ Obrazy zde byly řazeny podle možností v prostorné hale právě dokončované funkcionalistické budovy. Údajně pro nedostatek místa nebyla vystavena *Přísaha omladiny u Slovanské lípy*.⁵⁶ Další výstava je v roce 1930 ve velké dvoraně Výstavního paláce v Brně.⁵⁷

Hned po začátku okupace byl Alfons Mucha zatčen a vyslýchán gestapem. Ačkoli je v katalogu z roku 1975 uváděn jako důvod zatčení malba Epopeje a její ukrytí,⁵⁸ dnes už se jako pravděpodobnější jeví zednářství, jehož se stal nejvyšším představitelem v meziválečném období,⁵⁹ a také jeho velká společenská autorita a zahraniční kontakty.

Po propuštění umírá 14. července 1939 v Praze. Jeho pohřeb nebyl povolen, navzdory zákazu manifestací se shromáždilo velké množství lidí, kteří Alfonse Muchu doprovodili na Slavín.⁶⁰ Max Švabinský, jeho někdejší odpůrce, pronesl pohřební řeč: „Mistře, dokončil jste velké dílo a odcházíte k věčnému spánku. Český národ a Praha vás pohřbívá na místo nejposvátnější, na Vyšehrad, na místo nejvznešenější, do Slavína (...) Národ český nikdy nezapomněl svých velkých synů a nikdy jich nezapomene. Staniž se tak!“⁶¹

⁵⁴ TAMTÉŽ str. 242.

⁵⁵ BYDŽOVSKÁ, Lenka a SRP, Karel. *Alfons Mucha: Slovanská epopej*. Řevnice, 2011. str. 242.

⁵⁶ TAMTÉŽ. str. 243.

⁵⁷ MUCHA, Alfons. *Slovanská epopeje*. Praha, 1930.

⁵⁸ STAROŠTÍK, Josef: *Alfons Mucha: Slovanská epopej: Katalog stálé výstavy, zámek-Mor. Krumlov*. Moravský Krumlov, 1975. str. 9-10.

⁵⁹ ČECHUROVÁ, Jana. *Čeští svobodní zednáři ve XX. století*. Praha, 2002. str. 64.

⁶⁰ MUCHA, Jiří. *Alfons Mucha*. Praha, 1982. str. 442.

⁶¹ TAMTÉŽ. str. 442.

4. Význam Slovanské epopeje

Ne tak často se člověk dostává na tak tenký led, jako když má zhodnotit význam Slovanské epopeje. Ovšem právě onen význam, domnívám se, zastává klíčovou roli v otázce jejího uložení a odráží se v přístupu k celému cyklu už po více než sto let. Další nespornou úlohu hrála velikost a počet pláten. A také převratné události, jimiž bylo 20. století plné.

Jak už bylo naznačeno, Slovanská epopej se skládá z dvaceti obrazů (řazeno chronologicky): *Slované v Pravlasti, Slavnost Svantovitova na Rujáně, Zavedení slovanské liturgie, Car bulharský Simeon, Král Přemysl Otakar II., Korunovace cara srbského Štěpána Dušana na cara východořímského, Milič z Kroměříže, Po bitvě u Grunwaldu, Kázání Husovo v Kapli Betlémské, Schůzka na Křížkách, Po bitvě na Vítkově, Petr Chelčický, Husitský král Jiří z Poděbrad, Obrana Sigetu chorvatským Mikulášem Zrinským, Bratrská škola v Ivančicích, Jan Amos Komenský, Mont Athos, Přísaha „omladiny“ u Slovanské Lípy, Zrušení nevolnictví na Rusi, Apoteóza „Slovanstvo pro lidstvo“*.⁶²

Samostatná analýza jednotlivých motivů je uváděna v různém rozsahu v každém výstavním katalogu a není cílem této práce. V katalogích lze sledovat vývoj popisů jednotlivých obrazů od roku 1919 do dnešních dnů. Interpretují alegorie a symboly, které měly pomoci národní emancipaci, pozvednutí národního sebevědomí a upozornit na kvality českého národa a celého Slovanstva. Sám Mucha symboly rád používal, což lze zdůvodnit Muchovým výrokem, že „ruskému umělci je tato stránka zvlášť blízká, neboť i v jeho duši se ozývá více, než on sám tuší, byzantské cítění (...) a jeho nekonečné množství symbolů, na které si ruský člověk zvykl tak, že v nich čte, jak čítal Egypťan ve svých hieroglyfech. Tento sklon k symbolům podědili všichni Slované... a proto zůstane řeč symbolů pro Slovary nejjistějším způsobem, jak sdělit své pocity ostatním slovanským bratřím.“⁶³

⁶² Prospekt k současné výstavě Alfons Mucha: Slovanská epopej ve Veletržním paláci: *Alfons Mucha: Slovanská epopej*. Praha: Galerie hlavního města Prahy, 2012.

⁶³ MUCHA, Jiří. *Alfons Mucha*. Praha, 1982. str. 403.

Zde se otevírá otázka Muchova slavjanofilství, případně rusofilství, které bylo vyzdvihováno hlavně za normalizace: „*Vzpomínám při této příležitosti i umělcova nadšeného a hluboce citového rusofilství, které neotupil ani dlouhý pobyt v západních zemích.*“⁶⁴ Totiž v době, kdy Mucha přišel s nápadem malovat Epopej, byl už vyhlášeným umělcem hlavně ve Francii, kde ho proslavily plakáty, známý byl i v Americe, kde ho uvítali jako největšího dekorativního umělce na světě. Přál si, aby Epopej byla vystavena i v zahraničí, kde chtěl přiblížit ostatním národům Slovany a slovanství. Určitou roli sehrál i fakt, že byl od své vlasti nějakou dobu odloučen. Za další motiv vedoucí k vytvoření tohoto cyklu je považována touha přidělit malířství něco podobného, co dal Alois Jirásek literatuře (Staré pověsti české) a Bedřich Smetana hudbě (Vltava). Určitou roli sehrálo i zednářství, jež vnímal velmi osudově: „*Byl jsem dávno již připraven. Bylo mi, jako bych šel buď na pohřeb – tak mě napadaly myšlenky vážné, ba smutné – anebo na svatbu – tolik světla jsem cítil v sobě a tolik radostné síly.*“⁶⁵ Velkou roli představovaly i jeho mezinárodní kontakty, které pomohly při vzniku samostatného českého zednářství.⁶⁶ Právě vysoké postavení v zednářství ho pravděpodobně dovedlo až k výsledkům gestapa, které definitivně oslabilo jeho zdraví. V době, kdy umíral, již věděl, že jeho dílo je přijímáno rozporuplně.

Přijímání díla během jeho života ovlivnilo několik dějinných událostí. První byla světová válka a vyhlášení samostatné Československé republiky. Jeho syn vnímal osudové chvíle svého otce takto: „*Rok 1918 byl velkým zadostiučiněním pro člověka, který zasvětil život práci, o jejímž smyslu tolik lidí v jeho okolí pochybovalo. Rakousko-Uhersko přestalo existovat. Ale národnostní otázka, jež byla hnací silou ve střední a východní Evropě 19. století, ztratila své ostří a s Velkou říjnovou revolucí vstoupily do popředí světového zájmu boje sociální. Vlastenectví se stalo směšným přežitkem, stejně jako křivky Art Nouveau. Čím víc se doba vzdalovala jako ideálům, tím tvrdohlavěji na nich lpěl, lhostejný všemu, co mu nedávalo za pravdu, protože na jeho cestě nezůstal ani jeden most, po kterém se mohl kamkoli vracet. Musel dokončit své*

⁶⁴ STAROŠTÍK, Josef: *Alfons Mucha: Slovanská epopej: Katalog stálé výstavy, zámek-Mor. Krumlov. Moravský Krumlov, 1975. str. 4.*

⁶⁵ ČECHUROVÁ, Jana. *Čeští svobodní zednáři ve XX. století.* Praha, 2002. str. 64.

⁶⁶ TAMTÉŽ, str. 64.

dílo za každou cenu a zanechat ho budoucím generacím.“⁶⁷ Sám Mucha vyhledal pro své dílo odůvodnění i po válce: „*Dnes již nás netíží německé jařmo, jsme svobodni, avšak poslání Epopeje není skončeno. Ať hlásá cizím přátelům i nepřátelům, kdo jsme byli, kdo jsme a kam toužíme. Ať síla slovanského ducha si u nich vynutí úctu, protože z úcty se rodí láska.*“⁶⁸

Přesto se po válce „svět, lidi i jejich myšlení válkou zásadně změnili a změnila se i situace Muchovy vlasti, která znovu vstoupila mezi evropské země jako samostatný stát. Pro přijetí Slovanské epopeje byla tato změna neblahá. Étos Slovanské epopeje vyrůstal z úplně jiné atmosféry a jedním z jejích úkolů bylo pozvednout národní sebevědomí a upozornit okolní svět na kvalitu českého národa a celého Slovanstva. Samostatný, moderně organizovaný, stát však takovouto prezentaci již nepotřeboval. Byla naopak pocíťována jako čin patřící do 19. století, který nemá v moderní, dynamicky se rozvíjející společnosti místo.“⁶⁹ Toto hodnocení Epopeje považují za jednostranné. „*Prostí lidé ho milovali ne proto, že maloval hezké obrazy, ale protože jim sděloval myšlenku, která dávala jejich životu smysl.*“⁷⁰ O výstavu v Klementinu byl zájem, na výstavách v zahraničí ještě větší, což dokazují počty návštěvníků i vyjádření zahraničních kritiků. Například americký historik umění William Goodyear konstatoval: „*Pokládám Slovanskou epopej za největší dílo svého druhu od začátku 16. století v Itálii.*“⁷¹

Když odevzdal v roce 1928 Slovanskou epopej Praze, „*tisk reagoval kladně, několik listů záporně. Čte-li člověk ty nespočetné články, uvědomí si, jak provokativně působí dílo až do dnešního dne. Je v tom hodně subjektivnosti i selektářství. Z těch starých referátů vhodným vynecháním lze dokázat všechno – i že zvítězil, i že prohrál.*“⁷² Velmi kritické bylo například Rudé právo, které napsalo, že obrazy „*neukazují nic kromě rutiny a na metry měřené monumentálnosti, stávající se vlasteneckým uměním dobře sloužícím jak tematikou, tak formou, stojící tak daleko*

⁶⁷ MUCHA, Jiří. *Alfons Mucha*. Praha, 1982. str. 411.

⁶⁸ *Katalog výstavy obrazů Alfonse Muchy z cyklu Slovanská epopeje: Klementinum 1919*. V Praze, 1919. neustránkováno

⁶⁹ BRABCOVÁ, Jana A. *Alfons Mucha*. Praha, 1996. str. 70.

⁷⁰ MUCHA, Jiří. *Alfons Mucha*. Praha, 1982. str. 412.

⁷¹ TAMTÉŽ. str. 413.

⁷² TAMTÉŽ. str. 422.

*od života a skutečnosti, potřebám buržoazie.*⁷³ O několik desítek let později objevili již zmiňované rusofilství a Epopej se pro ně stala velmi atraktivní: „*Velmi mnoho vděčím zejména mnoha sovětským občanům, kteří zhlédli Muchovo dílo z historie slovanských národů a velmi příznivě se vyslovili k jeho obsahu a pojetí. Nikdy nezapomenu na vřelá slova uznání, která k tomuto dílu vyslovit host z nejvzácnějších, doktor filozofie a profesor vysoké stranické školy při Ústředním Výboru Komunistické strany Sovětského svazu A. A. Ambrosov z Moskvy, kterého jsme v zámecké galerii uvítali.*“⁷⁴

V 80. letech Jana Orlíková-Brabcová napsala, že Slovanská epopej je *opožděné poselství*.⁷⁵ Ano, vytvořit všeslovanský krb v Praze a nechat ho vyzdobit všemi slovanskými národy, patří spíše do doby kolem roku 1850. Přesto soud, že Epopej byla „*od počátku mrtvým dítětem*“⁷⁶ mi připomíná příliš jednoduchý. Samotná otázka uložení tohoto cyklu nám ukazuje, že po celé 20. a teď i 21. století Epopej mrtvá nebyla. Ba právě naopak. V úvodníku výstavy v roce 1930 v Brně v katalogu Mucha píše, že „*účelem mého díla nikdy nebylo bořit, ale vždy stavět, klást mosty, neboť nás všechny musí živit naděje, že celé lidstvo se sblíží, a to tím snáze, dobře-li se pozná navzájem.*“⁷⁷ Zatím Muchova epopej v otázce uložení tohoto cyklu dokázala lidi jen rozdělit, a to se jí to daří už celých sto let.

⁷³ MUCHA, Jiří. *Alfons Mucha*. Praha, 1982. str. 423.

⁷⁴ STAROŠTÍK, Josef: *Alfons Mucha: Slovanská epopej: Katalog stálé výstavy, zámek-Mor. Krumlov*. Moravský Krumlov, 1975. str. 4.

⁷⁵ MUCHA, Alfons et al. *Alfons Mucha: 1860-1939: Jízdárna Pražského hradu, září-listopad 1980*. Praha, 1980. str. 21.

⁷⁶ TAMTÉŽ. str. 95.

⁷⁷ MUCHA, Alfons. *Slovanská epopeje*. Praha, 1930. str. 4.

5. Otázka uložení Slovanské epopeje

Slovanská epopej byla darována Praze. Praha, kterou Alfons Mucha nazýval „*Zlatá slovanská*“, byla sice vícenárodnostním městem, ale v této době měla čistě českou správu a chovala se jako reprezentant Českého království nebo hlava českého národa. Pro rakousko-uherské Slovanstvo a část Balkánu platilo, že Praha je vzor a hlava Slovanstva, plně emancipované, modernizující se město s rozvinutými zahraničními styky – s Paříží.⁷⁸

Otázka, kam tak velký cyklus uložit, zaznívala již před dobou svého vzniku. Praha řeší různé lokality už od roku 1909. Zastupitelstvo Prahy se po víc jak sto let ocitá v soukolí protichůdných představ, požadavků, názorů i možností. Do toho zasahují zvraty, války, revoluce i zájmy jednotlivců.

5.1 Zbiroh

V době, kdy už měl Alfons Mucha domluvené finanční příspěvky od Cranea i darování Praze a vysněné místo na uložení „...jsou tři možnosti, jedna pěknější než druhá. Problémem je nezvyklá velikost a obrovské rozměry stavby. Ta musí mít zhruba sto metrů v průměru,“⁷⁹ stále ještě nevěděl, kde na Epopeji bude pracovat.

Nezvykle velký prostor pro malbu Slovanské epopeje našel náhodou.⁸⁰ Napočátku 19. století dalo ředitelství velkostatku knížat Colloredo-Mansfeldů do pronájmu několik letních bytů na zámku Zbiroh.⁸¹ Ve Zbirohu byl už Mucha dvakrát, nikoli však na zámku, který se mu údajně nelíbil, protože mu připomínal kasárny. Do zámku se podíval až při své třetí návštěvě Zbirohu na pozvání profesora

⁷⁸ ČIHÁKOVÁ NOSHIRO, Vlasta. SDRUŽENÍ VÝTVARNÝCH KRITIKŮ A TEORETIKŮ. *Almanach Slovanské epopeje*. Praha, 2011. str. 97.

⁷⁹ NOSEK, Pavel. Kronika Slovanské epopeje. In: *Almanach Slovanské epopeje*. Praha, 2011. str. 63.

⁸⁰ MUCHA, Jiří. *Alfons Mucha*. Praha, 1982. str. 393.

⁸¹ viz příloha č. 1 – Zámek Zbiroh.

Otakara Kukuly,⁸² který tam měl pronajatý byt.⁸³ Po čtvrt století o své první návštěvě píše: „*Podíval jsem se na první nádvoří, a na druhé na kapli, na byt paní Koldové a pod ním na prázdný byt s arkýřem a mnoha okny. Už jsem byl chycen. Jak nádvoří, tak jednotlivá křídla zámecké budovy i s kaplí i s bytem pod paní Koldovou se mně, jak náleží, zalíbila, a ta vyhlídka... zkrátka za půl hodiny bylo najato a mohli jsme se klidně vrátit k obědu, který nás očekával. Tak jsem měl byt – ale atelier ne.*“⁸⁴

Jak Alfons Mucha vyhledal prostor pro atelier,⁸⁵ jsou dva různé příběhy. Jeden píše Muchův syn: „*Na zámku, který byl v minulém století dějištěm dramatického vzestupu a pádu krále železnic barona Strouseberga, zůstal po fantastických přestavbách rozsáhlý sál se střechou krytou tmavomodrými skleněnými tabulemi. V době otcovy návštěvy byl sál temný a pustý, protože stará krytina již nepropouštěla žádné světlo. Otec si náhodou všiml, že skulinou padá z výšky jednoho kouta sluneční paprsek. Okamžitě poslal jednoho ze svých průvodců, aby vyšplhal na střechu a několik tabulí krytiny rozbil. Do sálu jako zázrakem zasvítilo slunce a o budoucím atelieru bylo rozhodnuto.*“⁸⁶ Mírně odlišnou verzi, jak o nalezení atelieru vypráví Alfons Mucha, uvádí Pavel Nosek: „*Obyčejně, když jsem tudy procházel směrem ke Kukulovům, byla to místnost velkých rozměrů, ale neobydlitelná. Bylo tam tma jak ve sklepe. Několik dní po té vichřici jdu ke Kukulovům, vstoupím do toho velkého sálu – a žasnu. Tím otvorem po rozbité tabuli řinulo se jasné světlo, které osvítlo celou místnost.*“⁸⁷ Po domluvě s ředitelem velkostatku panem Frischem se vyměnily tmavomodré tabulky ve stropě za zcela průhledné a Mucha „*napsal kontrakt a začal napínat plátna a od té doby se stal zbirožským občanem na 18 let.*“⁸⁸

Alfons Mucha si pro napínání velkých pláten navrhl vlastní rámy inspirované plachetnicemi, které potom podle návrhu vyrobil zbirožský zámečník Kozler.⁸⁹ Také vyrobil šest metrů vysoké lešení, které doplňovalo ještě mohutnější lešení dřevěné. Obě

⁸² Otakar Kukula byl vynikající chirurg a pozdější rektor Karlovy univerzity a vášnivý lovec. MUCHA, Jiří. *Alfons Mucha*. Praha, 1982. str. 393.

⁸³ NOSEK, Pavel. *Kronika Slovanské epopeje*. In: *Almanach Slovanské epopeje*. Praha, 2011. str. 63.

⁸⁴ TAMTÉŽ. str. 63.

⁸⁵ viz příloha č. 2, 3 a 4 – Muchův sál na Zbirohu

⁸⁶ MUCHA, Jiří. *Alfons Mucha*. Praha, 1982. str. 393.

⁸⁷ NOSEK, Pavel. *Kronika Slovanské epopeje*. In: *Almanach Slovanské epopeje*. Praha, 2011. str. 64.

⁸⁸ TAMTÉŽ. str. 64.

⁸⁹ MUCHA, Jiří. *Alfons Mucha*. Praha, 1982. str. 394.

konstrukce byly na kolečkách, daly se přesouvat k jednotlivým obrazům a měly několik poschodí.⁹⁰

Během první světové války se na obrazy, jak píše Jiří ve vzpomínkách na svého otce, „*občas přišli podívat vysocí hodnostáři, podezíravě si prohlíželi plátna, a když se ptali, co představují, vyprávěl jsem jim pohádky. Ale pro jistotu dal jsem Kozlerem zhotovit kovové rakve, do kterých mohly být svinuté obrazy uloženy a v nejhustším zámeckém parku – který byl ve skutečnosti lesem na strmých svazích – byla připravena jáma, ve které, v případě nebezpečí, měly být obrazy ukryty.*“⁹¹

Obrazy byly ve Zbirohu umístěny i po jejich dokončení, protože pražská obec je dosud nemohla umístit jinde.⁹² Poslední namalovaný obraz na Zbirohu byla *Po bitvě u Grunewaldu*.⁹³

Podle svědectví syna Muchovi Zbiroh jako životní prostředí vyhovoval po všech stránkách.⁹⁴ I Jiří vzpomíná, jak „*vstupoval do obrovského sálu s podivným pocitem tajemného vzrušení. Vlevo na mě shlížela nadživotní modrá postava s kruhem ve zdvižené pravici – symbol jednoty a v popředí Cyrilometodějského obrazu – vpravo mne pozorovala Manka, nad kterou se vznášel Svantovít a Thorovi vlci.*“⁹⁵

Dnes na zámku ukazují tentýž obrovský sál, vedle něhož mají jeden pokoj s replikami jeho obrazů a další s jeho fotografiemi, v nichž poznáváme zdejší zámek. Jeho pokoj se stal hotelovým a turistickou atrakcí, za kterou zákazníci zaplatí 12 000 Kč za noc. Přesto má návštěvník zámku pocit, že se toho dozvěděl mnohem více o templářích a Leonardu da Vinci, než o Muchovi, který zde namaloval osmnáct obrazů.

⁹⁰ MUCHA, Jiří. *Alfons Mucha*. Praha, 1982. str. 395.

⁹¹ TAMTÉŽ. str. 408.

⁹² NOSEK, Pavel. Kronika Slovanské epopeje. In: *Almanach Slovanské epopeje*. Praha, 2011. str. 68.

⁹³ TAMTÉŽ. str. 68.

⁹⁴ MUCHA, Jiří. *Alfons Mucha*. Praha, 1982. str. 396.

⁹⁵ TAMTÉŽ. str. 397.

5.2 Škola U Studánky⁹⁶

V roce 1923 se správní komise města Prahy usnesla, aby si Alfons Mucha „*obrazy Epopeje ponechal ve svém atelieru tak dlouho, dokavad' obec pražská nebude je moci umístit jinde.*“⁹⁷ O tři roky později, to už měl Alfons Mucha dokončené všechny obrazy kromě dvou, městská rada Prahy rozhodla, aby byly obrazy uloženy ve škole U Studánky.⁹⁸ Podle předávacího protokolu „*Mistr Alfons Mucha dokončil další obrazy svého cyklu Epopeje Slovanstva, kteréž instalovány jsou v bývalé exhortní síni školy U Studánky v Praze VII. č.p.750 a odevzdal je zástupcům hlavního města Prahy, kteří obrazy tyto převzaly do vlastnictví obce Pražské ve smyslu usnesení rady hlavního města Prahy ze dne 21. října 1910.*“⁹⁹

Odtud byly obrazy v roce 1928 půjčeny na výstavu v nově postaveném Veletržním paláci, který se nachází v blízkosti této školy. Byly vystaveny bez *Přísahy omladině pod slovanskou lípou*. Zda to bylo z důvodu nedokončenosti, či z důvodu motivů, nebo kombinací obojího, není dodnes jasné.¹⁰⁰

Před navrácením obrazů Praha schválila rozpočet na úpravu přednáškového sálu ve škole U Studánky, kterou bylo třeba provést, dokud obrazy byly ve Veletržním paláci.¹⁰¹ Mezitím Alfons Mucha zveřejnil myšlenku na vybudování Slovanského krbu, jednalo se o „*reprezentační budovu, jež by představovala viditelný střed všeho slovanského snažení. Hlavní síň sloužila by slavnostním shromážděním, přilehlé kóje byly by pak jakýmsi sekretariáty jednotlivých slovanských větví se síněmi pro přednášky, koncerty, porady atd.*“¹⁰² Jako místo si vysnil výšiny Riegerových sadů

⁹⁶ viz příloha č. 5 – Škola U Studánky na počátku 20. století a dnes. Název školy je psán podle současných pravopisných norem: U Studánky.

⁹⁷ NOSEK, Pavel. Kronika Slovanské epopeje. In: *Almanach Slovanské epopeje*. Praha, 2011. str. 68.

⁹⁸ TAMTÉŽ. str. 68.

⁹⁹ ČIHÁKOVÁ NOSHIRO, Vlasta. SDRUŽENÍ VÝTVARNÝCH KRITIKŮ A TEORETIKŮ. *Almanach Slovanské epopeje*. Praha, 2011. str. 17.

¹⁰⁰ NOSEK, Pavel. Kronika Slovanské epopeje. In: *Almanach Slovanské epopeje*. Praha, 2011. str. 69.

¹⁰¹ TAMTÉŽ. str. 70.

¹⁰² TAMTÉŽ. str. 70.

s výhledem na Hradčany. Také doufal ve spoluúčast „našich slovanských bratří, neboť jinak byl by to úkol, spoléhající příliš na hospodářské síly státu i města Prahy.“¹⁰³

V roce 1930 byla Epopej ze školy převezena na výstavu do Ústředního paláce na brněnském výstavišti k příležitosti sedmdesátin jejího tvůrce.¹⁰⁴ Po výstavě byla Epopej i nadále uložena ve škole. V lednu 1936 reagovala městská rada Prahy na šířící se pověsti, že Epopej trpí nevhodným skladováním. Jmenovala komisi, která měla za úkol prozkoumat, zda se toto nařčení zakládá na pravdě.¹⁰⁵ Závěr zněl: „*Obrazy netrpí ani vlhkem, ani osvětlením. Některá místa obrazů jsou slabě poškozena vlivem dřívějších rolování obrazů při dopravě a zapůjčování. Komise proto doporučuje, aby Alfons Mucha byl požádán, aby laskavě porušená místa obrazů opravil, případně za svého dozoru a pokynů dal opravit, a aby také domaloval obraz Apotheosa Slovanstva, na němž v minulých letech v kapli U Studánky již pracoval a kteroužto práci dosud nedokončil.*“¹⁰⁶

Obrazy byly odtud ještě zapůjčeny na výstavu Alfonse Muchy a Františka Kupky v Paříži v roce 1939 – jednalo se celkem o zapůjčení sedmi obrazů, zřejmě kvůli prostoru byly nakonec vystaveny jen tři obrazy. Obrazy byly po návratu údajně poškozené a musely být opraveny. Před dokončením oprav Alfons Mucha umírá.¹⁰⁷

Alfons Mucha, který si vysnil uložení Epopeje v nově postavené budově, se dožil pouze provizorního uskladnění v kapli ve škole U Studánky. Ze Slavnostního listu vydaného roku 1903 se o kapli píše: „*V II. poschodí v celé šíři i déli traktu středního nachází se největší chloubka školy naší, t. kaple (siň exhortní). Vchodem z odpočívadla přijdeme nejdříve do předsíně (...). Z předsíně jsou dva vchody do kaple. V kročivše do této, zůstaneme státi překvapení. Jaká to neobyčejná velikost, jaká výška, jaká světlost a celková úprava! Rychle přelétne zrak náš prostorem a spočine na oltáři na stěně před námi. (...). S pohnutím opouští každý příchozí tuto velikou místnost, a ještě ve dveřích znovu zraky své obrací kol kolem, aby vštípil si v duši obraz této skvostně upravené školní svatyně. Celková prostora kaple zaujímá prostoru 24,5-*

¹⁰³ NOSEK, Pavel. Kronika Slovanské epopeje. In: *Almanach Slovanské epopeje*. Praha, 2011. str. 70.

¹⁰⁴ TAMTÉŽ. str. 71.

¹⁰⁵ NOSEK, Pavel. Kronika Slovanské epopeje. In: *Almanach Slovanské epopeje*. Praha, 2011. str. 71.

¹⁰⁶ TAMTÉŽ. str. 71.

¹⁰⁷ TAMTÉŽ. str. 71-72.

14,5m, takže pojme stojících 700 dětí. Není zajisté u nás jí rovné.“¹⁰⁸ V kronice zdejší školy se píše: „V dubnu 1928 navštívil školu akademický malíř Alfons Mucha. Mnozí návštěvníci školy však přijížděli opravdu z dalekých končin světa.“¹⁰⁹ Jinak v kronice není zmíněno, že by zde byla uložena Epopej, ani ředitel školy – dnes pojmenované FZŠ Umělecká – Mgr. Bohumil Kettner, si toho není vědom.

Improvizované umístění obrazů ve škole bylo delší, než se předpokládalo. Historička Hana Svatošová to odůvodňuje tím, že „obrazy byly uchovány v relativně vhodném prostředí, přístupné na vyžádání, s možností zápujčky na výstavy, což městskou správu uvedlo do stavu jistého uspokojení a nečinnosti v této záležitosti.“¹¹⁰

5.3 Umístění obrazů za války

Během druhé světové války měla být Epopej z provizorního umístění ve škole přemístěna na bezpečnější místo. V polovině roku 1940 bylo městskou radou zadáno zhotovení transportních válců tak, aby Epopej mohla být v případě potřeby přesunuta jinam.¹¹¹ To nastalo v září 1941, kdy byla Epopej svinuta a uložena ve sklepeních na zámku Slatiňany u Chrudimi.¹¹² Epopej nebyla uložena před nacisty, jak se píše v katalogu výstavy Josef Starošík v roce 1976¹¹³ či uvádějí někteří autoři současných článků, jako např. Pavel Švec,¹¹⁴ ale před možným bombardováním Spojenci. Pavel Nosek to dokazuje tvrzením, že „byla ukryta nejen s vědomím nacistů, ale dokonce

¹⁰⁸ Z historie. FZŠ Umělecká [online]. 2009 [cit. 2012-07-21]. Available from: <http://www.fzsumelecka.cz/?action=zhistorie>.

¹⁰⁹ Z historie. FZŠ Umělecká [online]. 2009 [cit. 2012-07-21]. Available from: <http://www.fzsumelecka.cz/?action=zhistorie>.

¹¹⁰ SVATOŠOVÁ, Hana. Kam s ní?. In: *Almanach Slovanské epopeje*. Praha, 2011. str. 116.

¹¹¹ NOSEK, Pavel. Kronika Slovanské epopeje. In: *Almanach Slovanské epopeje*. Praha, 2011. str. 73.

¹¹² TATMĚŽ. str. 73-4.

¹¹³ STAROŠTÍK, Josef: *Alfons Mucha: Slovanská epopej: Katalog stálé výstavy, zámek-Mor. Krumlov. Moravský Krumlov, 1975. str. 4 „Muchovo dílo, ukryté před fašistickým zničením po celých šest let II. světové války, bylo osvobozeno stejně jako naše vlast onoho 9. května 1945. A proto toto zamyšlení připisují na počest slavného 30. výročí osvobození naší vlasti sovětskou armádou, protože bez jejich osvoboditelské mise v Evropě by nebylo ani Slovanské epopeje, které by byla zničena v plamenech fašistického násilí.“*

¹¹⁴ ŠVEC, Pavel. Slovanská epopej čeká v Praze na první diváky, stěhovat se roky nebude. *IDNES* [online]. 2012 [cit. 2012-07-23]. Available from: http://praha.idnes.cz/slovanska-epopej-je-po-letech-vystavena-v-praze-zustat-ma-dva-roky-104-/praha-zpravy.aspx?c=A120509_1775160_praha-zpravy_sfo.

i s jejich výslovným souhlasem. Všechna opatření podepisoval náměstek primátora Josef Pfitzner, který byl vysokým funkcionářem NSDAP.“¹¹⁵ Zajímavá dosud nezodpovězená je otázka, proč měli nacisté o Epopej takový zájem, když její autor byl hned v prvních dnech okupace vyslýchán gestapem. Také myšlenka Epopeje uvedená Alfonsem Muchou v předmluvě k výstavě v Klementinu 1919, nebyla v souladu s tehdejší ideologií. Jeho malířské dílo mělo být „symbolem vůle našeho národa vzdorovat německému jařmu a které by povzbuzovalo nás semknouti se ku plodné práci s ostatními slovanskými národy.“¹¹⁶

Obrazy byly ve Slatiňanech i po skončení druhé světové války. Převezeny byly v lednu 1946 kvůli vznikajícímu hřebčínu,¹¹⁷ který je chloubou Slatiňan dodnes.¹¹⁸ Další variantou, kterou uvádí Lenka Bydžovská a Karel Srp v knize *Alfons Mucha: Slovanská epopej*, je uschování Epopeje v podzemních prostorách Archivu Země české v Praze.¹¹⁹ Petr Nosek tuto variantu však považuje za „pověst, která se opírá o svědectví z druhé ruky.“¹²⁰

Třetí variantu uvádí Ronald Lipp v knize *Alfons Mucha* pod patronátem Muchovy nadace: „Po dobu nacistické okupace patřila Muchova díla mezi zakázaná a jeho rodina byla nucena ukrýt plátna Slovanské epopeje, aby zabránila jejich zabavení a zničení.“¹²¹

5.4 Otázka umístění Epopeje po válce

Ať je jakákoli z verzí pravdivá, jisté je, že po válce se obrazy nacházely v Praze, a to buď zpět ve škole U Studánky, nebo v suterénních prostorách holešovické Masarykovy

¹¹⁵ NOSEK, Pavel. Kronika Slovanské epopeje. In: *Almanach Slovanské epopeje*. Praha, 2011. str. 74.

¹¹⁶ Katalog výstavy obrazů Alfonse Muchy z cyklu *Slovanská epopeje*: Klementinum 1919. V Praze, 1919. nestránkováno.

¹¹⁷ NOSEK, Pavel. Kronika Slovanské epopeje. In: *Almanach Slovanské epopeje*. Praha, 2011. str. 74.

¹¹⁸ Státní zámek Slatiňany. *Město Slatiňany* [online]. 2012 [cit. 2012-07-21]. Available from: <http://www.slatinany.cz/zamek.php>

¹¹⁹ BYDŽOVSKÁ, Lenka a SRP, Karel. *Alfons Mucha: Slovanská epopej*. Řevnice, 2011. str. 248.

¹²⁰ NOSEK, Pavel. Kronika Slovanské epopeje. In: *Almanach Slovanské epopeje*. Praha, 2011. str. 74.

¹²¹ MUCHOVÁ, Sarah, Ronald LIPP a Viktor ARWAS. *Alfons Mucha*. Praha, 2006. nebo MUCHA, Alfons, ARWAS, Victor a MUCHOVÁ, Sarah, ed. *Alfons Mucha*. Praha, 2000. str. 11.

školy. K první možnosti se přiklání Lenka Bydžovská, která uvádí, že byla Epopej hned po válce navracena do školy U Studánky.¹²² Historička Hana Svatošová upozorňuje, že „většina dostupných pramenů hovoří o škole U Studánky, některé však zmiňují i Masarykovu školu na Ortenově náměstí.“¹²³ Pavel Nosek se podle aktuální zprávy z roku 1950 přiklání k možnosti uložení v Masarykově škole. Po havárii vodovodu došlo k přemístění Epopeje do provizorního útočiště ve Veletržním paláci. Prý byla havárie šťastnou náhodou zjištěna, a jak dokládá zápis ze zasedání městské rady Prahy, obrazy poškozeny nebyly. Některé pozdější tendenčně zaměřené články tvrdily pravý opak.¹²⁴

V červenci 1947 intervenovala u pražského primátora manželka Alfonse Muchy paní Marie Muchová za splnění závazku Obce pražské k trvalé expozici Epopeje.¹²⁵ Primátor se na základě této intervence obrátil k propagační komisi radnice, aby zvážila možnost trvalého vystavení obrazů ve Valdštejnském paláci.¹²⁶ Další návrhy byly: Valdštejnská jízdárna, Míčovna, nový pavilon ve Stromovce, na Vyšehradě, v blízkosti letohrádku Hvězda, na zámku v Mníšku pod Brdy, a také znovu Zbiroh.¹²⁷

Žádný z těchto návrhů se nestal definitivním, a tak v lednu 1948 požádal zástupce Místního národního výboru Zbiroh o umístění Epopeje na jejich zámku.¹²⁸ Ani k tomu však nedošlo, a v lednu 1950 schválila rada Ústředního národního výboru (ÚNV) v Praze žádost Obecního národního výboru (ONV) Moravský Krumlov o zápůjčku obrazů Epopeje k vystavení v jejich zámku. V lednu 1950 rada ÚNV hlavního města Prahy schvaluje, aby Epopej byla propůjčena ONV v Moravském Krumlově a umístěna v tamním zámku s dodatkem, že přitom zůstane v majetku města Prahy.¹²⁹

¹²² BYDŽOVSKÁ, Lenka a SRP, Karel. *Alfons Mucha: Slovanská epopej*. Řevnice, 2011. str. 248.

¹²³ ČIHÁKOVÁ NOSHIRO, Vlasta. SDRUŽENÍ VÝTVARNÝCH KRITIKŮ A TEORETIKŮ. *Almanach Slovanské epopeje*. Praha, 2011. str. 96.

¹²⁴ NOSEK, Pavel. Kronika Slovanské epopeje. In: *Almanach Slovanské epopeje*. Praha, 2011. str. 74.

¹²⁵ TAMTÉŽ. str. 74.

¹²⁶ TAMTÉŽ. str. 75.

¹²⁷ BYDŽOVSKÁ, Lenka a SRP, Karel. *Alfons Mucha: Slovanská epopej*. Řevnice, 2011. str. 248.

¹²⁸ NOSEK, Pavel. Kronika Slovanské epopeje. In: *Almanach Slovanské epopeje*. Praha, 2011. str. 75.

¹²⁹ BYDŽOVSKÁ, Lenka a SRP, Karel. *Alfons Mucha: Slovanská epopej*. Řevnice, 2011. str. 248.

V té době byla už Muchova díla odsouzena jako „výraz buržoazní dekadence“.¹³⁰ V období největší perzekuce byl Muchův syn Jiří vězněn jako údajný vyzvědač a jeho rodina byla vypovězena z domu. V polovině 50. let bylo Muchovo dílo z velké části zapomenuto a přehlíženo, až počátkem 60. let bylo povoleno vystavování Slovanské epopeje v Moravském Krumlově.¹³¹

5.6 Epopej v Moravském Krumlově

Epopej byla do Moravského Krumlova převezena v roce 1950.¹³² Avšak ani zde se nedočkala důstojného vystavení, jaké by si přál Alfons Mucha. Urychlený převoz způsobil, že pro umístění obrazů nebyly připraveny výstavní prostory. V Rytířském sále byly trámy prohnílé, strop hrozil zřícením. V listopadu převzala zámek armáda, která svinuté obrazy přemístila do bývalého kláštera, od roku 1951 byly umístěny v otevřeném klášterním dvorním ambitu pod plachtou.¹³³ Pavel Nosek zaznamenal vzpomínku manželky Jiřího Muchy Geraldini Muchové na hledání obrazů: „...*nikdo nevěděl, kde se Slovanská epopej v Moravském Krumlově vůbec nachází. (...) Plátna Epopeje byla tenkrát srolovaná ve skladišti mezi hromadami koksu.*“¹³⁴

O Slovanskou epopej projevíly zájem Ivančice, které chtěly svému rodákovi vystavět vhodnou síň a otevřít obrazy veřejnosti. Zdůvodňovaly to tím, že v Moravském Krumlově obrazy podléhají zkáze, že Ivančice jsou rodným městem a jsou lépe dopravně dostupnější.¹³⁵ Dodnes jediným vysvětlením, proč se tak nestalo, se nabízí důvod, že Ivančice měly teprve budovu pro Epopej stavět, zatímco Moravský Krumlov měl budovu už hotovou.¹³⁶

V červenci 1956 vojenská správa uvolnila část zámku, protože redukovala sklady a Rytířský sál, kapli a čtyři další místnosti už nepotřebovala. V té době byla

¹³⁰ MUCHOVÁ, Sarah, Ronald LIPP a Viktor ARWAS. *Alfons Mucha*. Praha, 2006. str. 11.

¹³¹ MUCHOVÁ, Sarah, Ronald LIPP a Viktor ARWAS. *Alfons Mucha*. Praha, 2006. str. 11.

¹³² Viz příloha č. 6 – Zámek Moravský Krumlov.

¹³³ NOSEK, Pavel. Kronika Slovanské epopeje. In: *Almanach Slovanské epopeje*. Praha, 2011. str. 75.

¹³⁴ TAMTÉŽ. str. 75-6.

¹³⁵ TAMTÉŽ. str. 76.

¹³⁶ SVATOŠOVÁ, Hana. Kam s ní?. In: *Almanach Slovanské epopeje*. Praha, 2011. str. 38.

opravena střecha nad kaplí, ale štuková výzdoba byla stále poškozená po hašení požáru v roce 1954. Předseda MNV Jan Pazour apeloval v roce 1957 na ministerstvo školství a kultury, aby byla Slovanská epopej vystavena, protože „*miliónová hodnota Muchovy Slovanské epopeje leží stále nevyužita a neinstalována. Po právu se proto ptáme: Jak dlouho ještě?*“¹³⁷

Plátna byla rekonstruována, jak psal pochvalně místní tisk, „*skupinou nejlepších restaurátorů moravských.*“¹³⁸ Po rekonstrukci bylo v roce 1963 slavnostně vystaveno prvních devět restaurovaných pláten.¹³⁹ Poslední obrazy byly zrestaurovány až v roce 1968.¹⁴⁰ Obrazy v té době nebyly moc známé: „*Tento jedinečný cyklus dvaceti obrovských obrazů je u nás málo znám. Od počátku šedesátých let lze jej sice vidět v Moravském Krumlově, ale jsem přesvědčen, že pro mnoho lidí i se zájmem o výtvarné umění, je spíše slovníkovým pojmem, jen chabě oživeným vzpomínkou na reprodukce spíše matoucí než informující.*“¹⁴¹ Přesto vernisáž neunikla tisku, který pochvaloval zdařilou instalaci. Zájem veřejnosti byl větší než oficiálních míst. Nezúčastnil se žádný ze zástupců Galerie hl. m. Prahy, ani z ONV ve Znojmě a ze Státního střediska památkové péče v Brně.¹⁴² V roce 1967 výstavu navštívilo 6 225 lidí, o rok později jich bylo 8 010.¹⁴³

Tato doba skýtá mnoho nezodpovězených otázek. Proč Praha přijala nabídku Moravského Krumlova? Proč tam cyklus zůstal i přes nevhodné uložení? Proč nebylo vyhověno žádosti Ivančic? Historička Hana Svatošová nabízí jednoduchou odpověď: „*V této problematice době nepochybně rozhodovaly zájmy okresních a jiných tajemníků, s vazbami na stranický aparát.*“¹⁴⁴

¹³⁷ KUDROVÁ, Daniela, PTÁČEK, Jaroslav a KOTKOVÁ, Květoslava. *Historie a současnost zámku v Moravském Krumlově*. Moravský Krumlov, 2004. str. 278

¹³⁸ TAMTĚŽ. str. 279

¹³⁹ NOSEK, Pavel. Kronika Slovanské epopeje. In: *Almanach Slovanské epopeje*. Praha, 2011. str. 76

¹⁴⁰ TAMTĚŽ. str. 77

¹⁴¹ LAMAC, Miroslav. Mucha klasický a Mucha pozdní. *Estetická výchova*. 1980-1981, no. 5. str. 116

¹⁴² KUDROVÁ, Daniela, PTÁČEK, Jaroslav a KOTKOVÁ, Květoslava. *Historie a současnost zámku v Moravském Krumlově*. Moravský Krumlov, 2004. str. 279

¹⁴³ TAMTĚŽ. str. 279, viz příloha č. 7 - Vstupenka na výstavu a č. 8 – Expozice Slovanské epopeje na Moravském Krumlově

¹⁴⁴ ČIHÁKOVÁ NOSHIRO, Vlasta. SDRUŽENÍ VÝTVARNÝCH KRITIKŮ A TEORETIKŮ. *Almanach Slovanské epopeje*. Praha, 2011. str. 96

Smlouva o zápůjčce Epopeje z roku 1950 byla uzavřena na dvacet let, tedy do roku 1970. Poté se smlouva neobnovovala, bylo v podstatě jedno, kde je Epopej uložena. Následná smlouva byla obnovena až v roce 1999.¹⁴⁵

¹⁴⁵ SMOLA, Vojtěch. Bez epopeje nemáme na co nalákat, říká starosta Moravského Krumlova. *IDNES* [online]. 2012 [cit. 2012-07-23]. Available from: http://brno.idnes.cz/bez-epopeje-nemame-na-co-nalakat-rika-starosta-moravskeho-krumlova-1de-/brno-zpravy.aspx?c=A100718_203002_brno-zpravy_trr.

6. Spory o současné uložení Slovanské epopeje

Současný spor bych chtěla představit takovým způsobem, jakým je předkládán veřejnosti. Zaměřuji se tedy na způsob, jak jsou informace o umístění Slovanské epopeje popisovány v internetových médiích, v jakém kontextu je tato událost prezentována a jaké události jsou zdůrazňovány. Všechny tyto skutečnosti se projevují v utváření názoru na danou situaci, protože veřejnost může vyhodnocovat situaci kolem Slovanské epopeje pouze z nabídnutého a prezentovaného úhlu pohledu. Masová média výběrem témat, ať už záměrným nebo nezáměrným, ovlivňují míru důležitosti, jakou těmto tématům přikládá veřejnost.¹⁴⁶ Cílem této kapitoly je sestavit mediální obraz otázky uložení Slovanské epopeje tak, jak si ho může přečíst člověk na seriózních internetových stránkách za předpokladu určité selekce.

Počátky tohoto sporu média nepředstavují, což svědčí o tom, jaký důraz byl zpočátku Epopeji médií věnován. Kdy se rozhořel současný spor o uložení epopeje, je tedy těžké v internetových člancích dohledat.

Nejstarší článek o Slovanské epopeji na serveru idnes.cz je z 12. října 1999. Popisuje uložení Epopeje „*Zapadlé mezi poli a loukami jižní Moravy leží městečko Moravský Krumlov se zchátralým zámek. Právě v něm najdete opravdový poklad!*“¹⁴⁷ O umístění Epopeje se píše toto: „*V roce 1950 město zapůjčilo obrazy Moravskému Krumlovu, z něž by se měly po roce 2002 vrátit zpátky do Prahy.*“¹⁴⁸ V roce 2000 stále není jasno, kam Epopej uložit: „*Chceme Epopej vystavit nekonvenčně a přitom soudobě. Navíc Holešovice jsou místem, které už ve třicátých letech vyznačil Josef Čapek pro nový pavilon určený pro Epopej. Myslíme si, že obrazy nemají stát na zemi. Jsou to vlastně ikony.*“¹⁴⁹

¹⁴⁶ podle KALVAT, František, Jan VÁNĚ, Martina ŠTÍPKOVÁ a Martin KREIDL. Rámcování a nastolování agendy: Dva paralelní procesy v interakci. *Sociologický časopis*. 2012, vol. 28, no. 1, pp. 1-35.

¹⁴⁷ Slovanská epopej. *IDNES* [online]. 1999 [cit. 2012-07-23]. Available from: <http://cestovani.idnes.cz/slovanska-epopej-0eq-/kolem-sveta.aspx?c=1999M238C08A>.

¹⁴⁸ TAMTÉŽ.

¹⁴⁹ architekt Jiří Smetana KLAPALOVÁ, Martina. Muchova Epopej nemá ani po 70 letech v Praze místo. *IDNES*[online]. 2000 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://zpravy.idnes.cz/muchova-epopej-nema-ani-po-70-letech-v-praze-misto-fuc-/domaci.aspx?c=A001020_192908_praha_lin.

Již v roce 1999 je možné vnímat kontrast dobrých a zlých, kteří se střídají podle toho, jaký má autor článku názor, nebo podle toho, koho se zeptal: „*Zatím však Epopej zůstane do roku 2002 na zemi, vystavena v zámeckých prostorách v Moravském Krumlově. Tamní lidé ji milují, protože je to jediný magnet místního turistického ruchu. A nevděčné Praze vzkazují: Byli jsme to my, kdo Epopej vyzvedl z prachu zapomnění.*“¹⁵⁰

6.1 Slovanská epopej na Výstavišti?

I další rok je stále diskutovaná možnost přemístění Epopeje do Veletržního paláce, avšak 7. listopadu 2001: „*Místo toho, aby radní na úterním zasedání potvrdili přestěhování cenného díla do Průmyslového paláce na Výstavišti, svůj verdikt odložili. A nejen to - někteří mají k plánovanému stěhování velké výhrady.*“¹⁵¹ Přesto byl celému projektu tehdejší primátor hlavního města Prahy Jan Kasl nakloněn: „*Já jsem pro tento návrh nehlasoval, to ale neznamena, že se mi budova Průmyslového paláce nezdá být vhodná. Naopak bych ji celou vyčlenil pro Muchu a expozici secese. Takovýto secesní pavilon by byl turistickou bombou. Znamenalo by to ovšem omezit velikost výstav na Výstavišti.*“¹⁵² O týden později to vypadá, že otázka je vyřešená: „*Dlouholetá odysea slavné Slovanské epopeje končí. Radní v úterý vybrali Výstaviště v Holešovicích jako prostor, kde najde monumentální cyklus Alfonse Muchy důstojné a definitivní umístění. Muchova epopej se tak do dvou let nastěhuje do Průmyslového paláce.*“¹⁵³

Do roku 2008 se po zmínkách o přesunu Epopeje slehla zem. O to kontrastněji vyznívá tvrzení v září 2008, že „*termín stěhování se podle Milana Richtera*¹⁵⁴ *již více odsouvat nebude. (...)Myslím, že začátek příštího roku je reálné datum. Já to odhaduji*

¹⁵⁰ TAMTÉŽ.

¹⁵¹ BEŇOVÁ, Bibiana. Kde skončí epopej Alfonse Muchy?. *IDNES* [online]. 2001 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://zpravy.idnes.cz/kde-skonci-epopej-alfonse-muchy-d3r-domaci.aspx?c=A011107_110332_praha_lin.

¹⁵² Osobnost na síti. [online]. 2001 [cit. 2012-07-24]. Available from: <http://praha.idnes.cz/odpovedi.asp?t=KASL>.

¹⁵³ Slovanská epopej skončí na Výstavišti. *IDNES* [online]. 2001 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://zpravy.idnes.cz/slovanska-epopej-skonci-na-vystavisti-dyk-domaci.aspx?c=A011114_082258_praha_kultura_ton.

¹⁵⁴ pražský radní pro kulturu

na únor.“¹⁵⁵ Reakce z Krumlova je jednoznačná: „*Slovo Epopej se v poslední době v Moravském Krumlově skloňuje snad ve všech pádech. Jen těžko se totiž místní smiřují s tím, že již na jaře příštího roku budou s velkou pravděpodobností obří plátna Slovanské epopeje Alfonse Muchy přestěhována do Prahy.*“¹⁵⁶

6.2 Praha versus Moravský Krumlov

Zde začíná souboj argumentů Prahy a Moravského Krumlova. Moravský Krumlov se brání vším, co lze: „*Šanci na zvrácení tohoto pro ně truchlivého momentu již moc neexistuje. Krumlov přesto organizuje mezi občany petici za setrvání Epopeje na místním zámku,*“¹⁵⁷ jejímž cílem je získání podpory veřejnosti kvůli tomu, že v Praze ještě není vhodné prostředí.¹⁵⁸ Praha využívá argumenty v darovací smlouvě. Starosta Moravského Krumlova Jaroslav Mokří tyto argumenty nezpochybňuje, ale „*apelujeme na morální právo, a to by mělo být na straně toho, kdo vytáhl dílo takřikajíc z popela. Praha měla osmdesát let na to, aby se o Muchovy obrazy postarala, a neudělala to.*“¹⁵⁹

Další argument získali Krumlovští po požáru Průmyslového paláce. Jaroslav Moudrý se nechal slyšet, že: „*dávat dílo takového významu a takové ceny do prostor,*

¹⁵⁵ SMOLA, Vojtěch. Návrat Slovanské epopeje z Moravského Krumlova do Prahy se pozdrží. *IDNES* [online]. 2008 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/navrat-slovanske-epopeje-z-moravskeho-krumlova-do-prahy-se-pozdrzi-11q-/brno-zpravy.aspx?c=A080908_181556_brno_atk.

¹⁵⁶ SMOLA, Vojtěch. V Moravském Krumlově nechtějí, aby Muchu odstěhovali do Prahy. *IDNES* [online]. 2008 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/v-moravskem-krumlove-nechteji-aby-muchu-odstehovali-do-prahy-ptb-/brno-zpravy.aspx?c=A081009_171504_brno_luv.

¹⁵⁷ SMOLA, Vojtěch. V Moravském Krumlově nechtějí, aby Muchu odstěhovali do Prahy. *IDNES* [online]. 2008 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/v-moravskem-krumlove-nechteji-aby-muchu-odstehovali-do-prahy-ptb-/brno-zpravy.aspx?c=A081009_171504_brno_luv.

¹⁵⁸ TAMTÉŽ.

¹⁵⁹ TAMTÉŽ.

*kde si mafiáni navzájem vypalují domy, to se mi zrovna nezdá extra dobré.*¹⁶⁰ Reakce Prahy byla okamžitá: „Celou věc to spíše urychlí.“¹⁶¹

Do hry ještě občas zasahují Muchovi dědicové. Vnuk John Mucha Moravskému Krumlovu vzkázal, že mu: „*dlužíme mnoho, nebýt něj, plátna už dnes nemáme. Přesto musíme respektovat dědečkovu vůli a jeho dílo přenést do Prahy.*“¹⁶² Vnučka Jarmila Mucha Plocková si „*přeje, aby se velká plátna od jejího dědečka v nejbližších měsících nestěhovala z Moravského Krumlova do Prahy: K mému úděsu se hledá řešení na Výstavišti, kde je plánována obří průmyslová expozice. Epopej by byla na okraji zájmu, a to nemluvím o tom, že by její důstojnost utrpěla všudypřítomnými pouťovými kolotoči.*“¹⁶³

Hlavní argument Prahy je jasný: „*Alfons Mucha věnoval své unikátní secesní dílo českému lidu a hlavnímu městu.*“¹⁶⁴ „*Avšak za předpokladu, že pro něj Praha vytvoří důstojné prostory. Ty zatím nemá,*“¹⁶⁵ oponuje Krumlov.

6.3 Termíny pro odvoz Epopeje

Jistojistý termín na začátku roku 2009 vzal za své požárem Průmyslového paláce, protože „*Praha musí nejprve dokončit jednání se společností Incheba*¹⁶⁶ *o obnově*

¹⁶⁰ SMOLA, Vojtěch. Starosta Krumlova radí nedávat Muchovu epopej tam, kde si mafiáni vypalují domy. *IDNES* [online]. 2008 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/starosta-krumlova-radi-nedavat-muchovu-epopej-tam-kde-si-mafiani-vypaluji-domy-199-/brno-zpravy.aspx?c=A081017_142227_brno_dmk.

¹⁶¹ Sprcha pro Krumlov: požár na Výstavišti stěhování epopeje uspíší. *IDNES* [online]. 2008 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/sprcha-pro-krumlov-pozar-na-vystavisti-stehovani-epopeje-uspisi-p9d-/brno-zpravy.aspx?c=A081020_151359_brno_taj.

¹⁶² TAMTÉŽ.

¹⁶³ HUMPOLÍKOVÁ, Dagmar. Vnučka Alfonse Muchy chce nechat Slovanskou epopej v Moravském Krumlově. *IDNES* [online]. 2008 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/vnucka-alfonse-muchy-chce-nechat-slovanskou-epopej-v-moravskem-krumlove-14w-/brno-zpravy.aspx?c=A081112_180907_brno_dmk.

¹⁶⁴ SMOLA, Vojtěch. Moravský Krumlov přišel o Rytířský sál, kde visí Slovanská epopej. *IDNES* [online]. [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/moravsky-krumlov-prisel-o-rytirsky-sal-kde-visi-slovanska-epopej-1co-/brno-zpravy.aspx?c=A081111_181130_brno_dmk.

¹⁶⁵ TAMTÉŽ.

¹⁶⁶ Na jaře 2004 koupila zámek Moravský Krumlov společnost Incheba, která má v pronájmu také pražské Výstaviště. SMOLA, Vojtěch. Epopej setrvá v Moravském Krumlově, Praha ji nemá kde vystavit. *IDNES* [online]. 2009 [cit. 2012-07-24]. Available from: <http://brno.idnes.cz/epopej-setrva-v->

Průmyslového paláce pražského Výstaviště. (...)Tím je oproti původně stanoveným jarním měsícům konec června.“¹⁶⁷ Milan Richer „chystané kroky označil už jako finální jednání mezi všemi zainteresovanými stranami.“¹⁶⁸ Naopak Jaroslav Mokřý „však stále věří, že Muchova obří plátina z moravskokrumlovského zámku hned tak nezmizí.“¹⁶⁹

Další vývoj dal za pravdu starostovi Moravského Krumlova, když 14. května vyšla zpráva: „*Další termín ohlášený Prahou pro stěhování Slovanské epopeje Alfonse Muchy padá. Obří plátina epopeje tak zůstane na moravskokrumlovském zámku zřejmě mnohem déle, než Praha plánovala.*“¹⁷⁰ Další jednání bylo přesunuto na říjen 2009.¹⁷¹ Vnuk Alfonse Muchy John Mucha stále trval na „výstavbě zcela nového pavilonu.“¹⁷² Místo Holešovického výstaviště navrhuje místa: „*na Těšnově, Letné, Vítkově, nebo v centru města v blízkosti Staroměstského náměstí.*“¹⁷³ Prověření nových míst podle radního Richtera by mohlo trvat i roky,¹⁷⁴ což se zamlouvá starostovi Jaroslavu Mokřému: „*Z hlediska Moravského Krumlova se jedná o vývoj veskrze příznivý. Protože čím déle bude epopej v Moravském Krumlově, tím lépe.*“¹⁷⁵

6.4 Umístění Epopeje v Praze

moravskem-krumlove-praha-ji-nema-kde-vystavit-p61-/brno-zpravy.aspx?c=A090203_150322_brno_dmk.

¹⁶⁷ SMOLA, Vojtěch. Nový termín pro odvoz Slovanské epopeje je červen. *IDNES* [online]. 2009 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/novy-termin-pro-odvoz-slovanske-epopeje-je-cerven-fs4-/brno-zpravy.aspx?c=A090108_1116238_brno_taj.

¹⁶⁸ TAMTÉŽ.

¹⁶⁹ TAMTÉŽ.

¹⁷⁰ SMOLA, Vojtěch. Epopej zůstává v Moravském Krumlově. Na jak dlouho, to se neví. *IDNES*[online]. 2009 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/epopej-zustava-v-moravskem-krumlove-na-jak-dlouho-to-se-nevi-pr2-/brno-zpravy.aspx?c=A090514_181257_brno_jag.

¹⁷¹ SMOLA, Vojtěch. Muchova Slovanská epopej stále nemá v Praze místo, další jednání se chystá na říjen. *IDNES* [online]. 2009 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/muchova-slovanska-epopej-stale-nema-v-praze-misto-dalsi-jednani-se-chysta-na-rijen-gio-/brno-zpravy.aspx?c=A090909_171620_brno_trr.

¹⁷² SMOLA, Vojtěch. Epopej zůstane v Krumlově možná ještě roky, v Praze pro ni není místo. *IDNES* [online]. 2009 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/epopej-zustane-v-krumlove-mozna-jeste-roky-v-praze-pro-ni-neni-misto-1ia-/brno-zpravy.aspx?c=A091014_112901_brno_krc.

¹⁷³ TAMTÉŽ.

¹⁷⁴ TAMTÉŽ.

¹⁷⁵ TAMTÉŽ.

Od října 2009 „už se nejedná o umístění epopoje do nějakých náhradních starých prostor, jako byla záplavová zóna na Výstavišti. Dnes se už skutečně hledají pozemky pro výstavbu nějakého pavilonu.“¹⁷⁶ John Mucha měl představu, že „kdyby všechno šlo opravdu ideálně a bez problémů tak, jak jsem navrhoval, ať se něco vystaví ke konci roku 2012.“¹⁷⁷ Tedy sto let poté, co předal Alfons Mucha monumentální plátna. Pan radní Richter mu ji ale vyvrátil: „Řekl mi, že to je časově nemožné. A já tedy přistoupil na to, aby se aspoň napřesrok tedy položil základní kámen ke stavbě nového pavilónu pro epopoj.“¹⁷⁸

V únoru 2010 byl vybrán za místo uložení Vítkov. John Mucha na to reagoval: „Vítkov je nejméně vhodný z posledních čtyř variant, o kterých jsme jednali.“¹⁷⁹ Odůvodnil to tak, že „dědeček daroval své dílo Praze, ale jen pokud město dodrží podmínku jeho důstojného vystavení. A to Vítkov nesplňuje.“¹⁸⁰ Proč ale Vítkov sám mezi čtyřmi místy navrhoval, není z dostupných materiálů jasné.

Do sporu Praha versus John Mucha se ještě v únoru vložila Jarmila Mucha Plocková, které se na rozdíl od svého nevlastního bratra Johna Muchy Vítkov zamlouvá: „Vítkov je velmi důstojné místo, je to fantastická lokalita s kulturním potenciálem.“¹⁸¹ Naopak se jí nelíbí varianta Johna Muchy – Letná: „Pod Letnou je dopravní uzel, ústí tam tunel. Navíc prostor bývalého Stalinova pomníku není nijak důstojný.“¹⁸²

¹⁷⁶ TAMTÉŽ.

¹⁷⁷ MAREČEK, Lubomír. John Mucha: Dědečka jsem už bohužel nepoznal. *IDNES* [online]. 2009 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/john-mucha-dedecka-jsem-uz-bohuzel-nepoznal-fk8-/brno-zpravy.aspx?c=A091018_180943_brno_krc.

¹⁷⁸ MAREČEK, Lubomír. John Mucha: Dědečka jsem už bohužel nepoznal. *IDNES* [online]. 2009 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/john-mucha-dedecka-jsem-uz-bohuzel-nepoznal-fk8-/brno-zpravy.aspx?c=A091018_180943_brno_krc.

¹⁷⁹ KUBÍČKOVÁ, Klára. Muchova Epopej má oživit Vítkov, potomci malíře se zlobí. *IDNES* [online]. 2012 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://kultura.idnes.cz/muchova-epopej-ma-ozivit-vitkov-potomci-malire-se-zlobi-p2k-/vytvarne-umeni.aspx?c=A100202_193600_vytvarneum_tt.

¹⁸⁰ TAMTÉŽ.

¹⁸¹ KUBÍČKOVÁ, Klára. Bude Mucha na Letné, nebo na Vítkově? Do debaty se vložila i vnučka. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://kultura.idnes.cz/bude-mucha-na-letne-nebo-na-vitkove-do-debaty-se-vlozila-i-vnucka-ps7-/vytvarne-umeni.aspx?c=A100203_184948_vytvarneum_jaz.

¹⁸² TAMTÉŽ.

6.5 Odvoz Epopeje z Moravského Krumlova

Zatímco studenti soutěžili o nejlepší návrh na výstavbu nového prostoru na Slovanskou epopej,¹⁸³ odstartovalo se další kolo zápasů o čas převozu Epopeje do Prahy: „*Přestože to vypadalo, že červen bude definitivně poslední měsíc, kdy bude na zámku v Moravském Krumlově vystavena, proti plánu pražského magistrátu odstěhovat epopej během prázdnin do Prahy se postavila Muchova rodina.*“¹⁸⁴ Epopej se měla odstěhovat do Veletržního paláce, čemuž se postavila Muchova nadace v čele s Johnem Muchou, kterým se nelíbí, že se jedná „*pouze o dočasné opatření a požadují konečné umístění. Pražský magistrát jej ale chce přestěhovat do Veletržního paláce, prý kvůli špatnému stavu krumlovského zámku.*“¹⁸⁵ Soud však žádost Johna Muchy zavrhl, protože „*Alfonso Muchovi nikdy nepatřila, Praze ji daroval muž, který malíři platil.*“¹⁸⁶ Plán magistrátu je následující: „*Pražský magistrát hodlá Slovanskou epopej přesunout z Moravského Krumlova v polovině července, na podzim ji vystaví ve Veletržním paláci Národní galerie. Tam bude osm měsíců, poté bude zrestaurovaná.*“¹⁸⁷

Mediální informovanost a i touha spatřit naposledy Epopej v Moravském Krumlově způsobila, že „*zájem lidí trhá rekordy, v úterý shlédlo expozici na zámku bezmála tisíc lidí. To je pětikrát víc než běžná návštěvnost. Na Muchovo dílo se stojí fronty i několik hodin.*“¹⁸⁸ Ač internetové stránky spustily odpočítávání dnů,¹⁸⁹ kdy lze spatřit Epopej na Moravě, starosta Jaroslav Mokrý tvrdil, že „*pracovníci Galerie hlavního města Prahy totiž stále neuvedli konkrétní datum, kdy začnou Epopej balit.*

¹⁸³ GRYGERA, Filip. Architekti chtějí Muchovu epopej vystavit v podzemí pod Vítkovem. [online]. 2012 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://bydleni.idnes.cz/architekti-chteji-muchovu-epopej-vystavit-v-podzemi-pod-vitkovem-1cw-/architektura.aspx?c=A100420_110146_architektura_web.

¹⁸⁴ SMOLA, Vojtěch. Radní chtějí Slovanskou epopej v Praze. Muchova rodina protestuje. [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/radni-chteji-slovanskou-epopej-v-praze-muchova-rodina-protestuje-p99-/brno-zpravy.aspx?c=A100607_113827_brno-zpravy_zma.

¹⁸⁵ TAMTÉŽ.

¹⁸⁶ KUBÍČKOVÁ, Klára. Překvapení: Mucha do toho, kde bude Epopej, nemá co mluvit. *IDNES*[online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://kultura.idnes.cz/prekvapeni-mucha-do-toho-kde-bude-epopej-nema-co-mluvit-p12-/vytvarne-umeni.aspx?c=A100614_194747_vytvarneum_jaz.

¹⁸⁷ TAMTÉŽ.

¹⁸⁸ HUMPOLÍKOVÁ, Dagmar. Zájem lidí spatřit ještě naposled Muchovu Epopej trhá rekordy. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/zajem-lidi-spatrit-jeste-naposled-muchovu-epopej-trha-rekordy-pbt-/brno-zpravy.aspx?c=A100706_193617_brno-zpravy_bor.

¹⁸⁹ TAMTÉŽ.

Kdyby obrazy na zámku ještě chvíli zůstaly, mohli bychom pouštět zájemce o prohlídku do Rytířského sálu dál. ¹⁹⁰

Dva dny před avizovaným odvozem se začalo připravovat několik protestů. Své využití našel i Facebook, kde vznikly 26. července 2010 stránky *Slovanská epopej na Moravě*,¹⁹¹ které doplnily skupinu „*Nechte Moravskou epopej v Krumlově!!!*“¹⁹² Nejen Facebook vyzýval k přípravě transparentů na čtvrté protesty, tedy v den, kdy měla být Epopej odvezena. Reakce Ondřeje Pechy, pražského radního pro kulturu, byla rozhodná: „*O tom protestu vím, ale nechápu ho. Je to, jako by mi chtěl někdo zabránit, abych odjel vlastním autem.*“¹⁹³ Přesto stále nebylo jasné, kdy se Epopej bude stěhovat: „*Chtěli jsme protestovat až při odvozu obrazů. Ale nikdo nám nechce říct, jak bude stěhování probíhat. Doslechli jsme se, že postupně a tajně, ale za takových podmínek je těžké připravit protest.*“¹⁹⁴ Možná právě tyto důvody vedly k tomu, že k protestům se připojilo jen několik málo lidí, i jeden z organizátorů řekl, že si myslel, „*že nás tady bude víc.*“¹⁹⁵

Dne 19. července 2010 skončila éra vystavování epopeje na zámku, starosta to shrnul takto: „*Hotel Epopej určitě zůstane, protože je to jeho obchodní název. Webové stránky se upraví. Vymaže se, že nějaká epopej kdy v Krumlově existovala. A skončí fenomén, za kterým jezdilo do Krumlova 35 tisíc lidí ročně. To znamená, že třeba dvacet*

¹⁹⁰ SAGITARIOVÁ, Michaela. Moravský Krumlov se loučil s Muchovou Epopejí hudbou. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/moravsky-krumlov-se-loucil-s-muchovou-epopeji-hudbou-pfp-/brno-zpravy.aspx?c=A100712_200214_brno-zpravy_dmk.

¹⁹¹ Slovanská epopej na Moravě. *Facebook* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: <http://www.facebook.com/pages/Slovansk%C3%A1-epopej-na-Morav%C4%9B/118662488181645>.

¹⁹² Nechte Slovanskou epopej v Moravském Krumlově!!!. *Facebook* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: <http://www.facebook.com/groups/133353038949/>.

¹⁹³ REŽŇÁKOVÁ, Tereza. Epopeji zbývají dva dny, odpůrci přesunu chystají transparenty. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/epopeji-zbývají-dva-dny-odpůrci-přesunu-chystají-transparenty-pst-/brno-zpravy.aspx?c=A100713_212929_brno-zpravy_bor.

¹⁹⁴ TAMTÉŽ.

¹⁹⁵ AGITARIOVÁ, Michaela. Epopej byla k vidění naposledy, stěhování nezvrátil ani protest. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/epopej-byla-k-videni-naposledy-stehovani-nezvratil-ani-protest-psw-/brno-zpravy.aspx?c=A100715_180357_brno-zpravy_trr.

*tisíc lidí už si tady nedá oběd. Deset tisíc lidí pak nepřijde do místních obchodů. Je to pro nás v podstatě ekonomická katastrofa, která se nedá odvrátit.*¹⁹⁶

6.6 Mezi Prahou a Krumlovem

Ještě 25. července protestovali lidé před zámkem, aby zabránili stěhování Epopeje do Prahy. Druhý den měli přijet restaurátoři z Prahy, aby ji sbalili.¹⁹⁷ „*Dokud plátina visí, ještě zbývá naděje,*“¹⁹⁸ nechal se slyšet starosta Mokřý, protože předběžné opatření, které by mohl vydat moravskokrumlovský správní úřad, mohlo zablokovat manipulaci s obrazy.¹⁹⁹

Dne 26. července skutečně krumlovský úřad argumenty uznal, a dokud soud neurčí vlastníka Epopeje, zůstane v tamním zámku.²⁰⁰ Hlavním argumentem je, že darovací smlouva, „*je sice platná, ale ne účinná. Nebyla totiž splněna podmínka důstojného a pro epopej výlučně určeného vystavovacího stánku.*“²⁰¹ Pražský radní Ondřej Pecha argumentoval, že „*stav zámku je tak katastrofální, tak tristní... proto si myslíme, že neumožňuje důstojné vystavení tohoto díla.*“²⁰² Jihomoravská krajská rada reagovala, že si pražští radní „*fotili nejzchátralější části krumlovského zámku, kde se*

¹⁹⁶ SMOLA, Vojtěch. Bez epopeje nemáme na co nalákat, říká starosta Moravského Krumlova. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/bez-epopeje-nemame-na-co-nalakat-rika-starosta-moravskeho-krumlova-1de-/brno-zpravy.aspx?c=A100718_203002_brno-zpravy_trr.

¹⁹⁷ KOZLANSKÁ, Petra. Proti stěhování epopeje protestovalo v Moravském Krumlově tisíc lidí. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/proti-stehovani-epopeje-protestovalo-v-moravskem-krumlove-tisic-lidi-1mj-/brno-zpravy.aspx?c=A100725_164201_brno-zpravy_bor.

¹⁹⁸ TAMTÉŽ.

¹⁹⁹ TAMTÉŽ.

²⁰⁰ KOZLANSKÁ, Petra. Epopej zatím zůstane na Moravě, Muchova rodina u úřadů uspěla. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/epopej-zatim-zustane-na-morave-muchova-rodina-u-uradu-uspela-p51-/brno-zpravy.aspx?c=A100726_100106_brno-zpravy_bor.

²⁰¹ TAMTÉŽ.

²⁰² ŘÍHOVÁ, Barbora. Zchátralý zámek, barbaři. Prahou a Brnem cloumají kvůli epopeji emoce. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://zpravy.idnes.cz/zchatraly-zamek-barbari-prahou-a-brnem-cloumaji-kvuli-epopeji-emoce-1pt-/domaci.aspx?c=A100726_170801_domaci_bar.

epopej vůbec nenachází. Fotografie pak využili jako důkazy, že obrazy nemají vhodné prostředí.“²⁰³

Do sporu se vložil i prezident Václav Klaus, který ujistil, „že ve sporu o Slovanskou epopej stojí na straně Krumlova, chce ji zachovat na Moravě. Prezident si myslí, že Praha má dost kulturních památek a epopej by měla zůstat v kraji, kde se Mucha narodil.“²⁰⁴

Praha se proti zákazu odvozu obrazů z Krumlova odvolala. Právník Roman Felix, který zastupoval Prahu, soudil, že „městský úřad v Krumlově nebyl vůbec oprávněn vydat předmětné rozhodnutí. (...) Podle našeho hodnocení se jedná o zneužití tohoto institutu.“²⁰⁵ A mezitím Krumlov měl za červenec největší návštěvnost patnáct tisíc lidí, a to je více než za předchozí rok dohromady.²⁰⁶

V září 2010 podaly Hlavní město a Galerie hl. m. Prahy žalobu ke Znojemskému soudu. Slovanskou epopej Alfonse Muchy chtěly získat od Moravského Krumlova soudní cestou. Součástí žaloby byl i návrh na vydání předběžného opatření. Díky němu by Galerie mohla uspořádat dlouho připravovanou výstavu slavného cyklu.²⁰⁷ Již koncem září stanovisko Znojemského soudu rozhodlo, že Moravský Krumlov musí Praze vydat Slovanskou epopej.²⁰⁸ Nadále však zůstala platná obě rozhodnutí, čímž se

²⁰³ KOZLANSKÁ, Petra. Krumlov má na epopej morální nárok, nechal se slyšet hejtman Hašek. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/krumlov-ma-na-epopej-moralni-narok-nechal-se-slyset-hejtman-hasek-phy-/brno-zpravy.aspx?c=A100727_120950_brno-zpravy_bor.

²⁰⁴ SMETANA, Jiří. Do sporu o epopej se vložil Klaus. Chce, aby zůstala na Moravě. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://zpravy.idnes.cz/do-sporu-o-epopej-se-vlozil-klaus-chce-aby-zustala-na-morave-p45-/domaci.aspx?c=A100728_173206_domaci_jw.

²⁰⁵ ŘÍHOVÁ, Barbora. Jste podjatí, stejně se ale chceme domluvit, vzkazuje Praha Krumlovu. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://zpravy.idnes.cz/jste-podjati-stejne-se-ale-chceme-domluvit-vzkazuje-praha-krumlovu-1fw-/domaci.aspx?c=A100729_142549_praha_bar.

²⁰⁶ SMOLA, Vojtěch. Spory Epopeji prospěly, návštěvnost teď trhá rekordy. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/spory-epopeji-prospely-navstevnost-ted-trha-rekordy-pdo-/brno-zpravy.aspx?c=A100817_133659_brno-zpravy_toi.

²⁰⁷ Výstava s podtitulem "Mýtus, dějiny, vize" se měla otevřít v prostorách Národní galerie v Praze ve Veletržním paláci 29. září a trvat do 31. května 2011, FORMÁNKOVÁ, Šárka. Praha se bude soudit o Slovanskou epopej. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://praha.idnes.cz/praha-se-bude-soudit-o-slovanskou-epopej-ffd-/praha-zpravy.aspx?c=A100924_150627_praha-zpravy_sfo.

²⁰⁸ SMOLA, Vojtěch. Epopej v Krumlově končí, soud nařídil její vydání do Prahy. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/epopej-v-krumlove-konci-soud-naridil-jeji-vydani-do-prahy-pz5-/brno-zpravy.aspx?c=A100930_155843_brno-zpravy_dmk.

spor o Slovanskou epopej dostal do patové situace,²⁰⁹ ta však skončila v říjnu, kdy Jihomoravský kraj zrušil opatření, které zakazovalo manipulaci s dílem. Radní Prahy Ondřej Pecha a šéf Galerie hl. m. Prahy Milan Bufka chtěli mít Epopej co nejdříve v Praze: „*V nejbližším možném termínu obrazy svěsíme a odvezeme do Prahy.*“²¹⁰ O den později se můžeme dočíst, že „*na zámek do Moravského Krumlova dorazila tři auta z Prahy. Přijeli v nich restaurátoři a také pražský radní pro kulturu Ondřej Pecha. Stěhování Muchovy Slovanské epopeje tak začalo. Balení a převoz pláten rozsáhlého cyklu z dějin Slovanů zabere zhruba tři týdny, expozice už je pro veřejnost uzavřena.*“²¹¹

Spor o Epopej však pokračuje: „*Advokát rodiny Alfonse Muchy Roman Koucký podal trestní oznámení. Krumlovský městský úřad včera vydal nové předběžné opatření, které převoz zakazuje. Galerie hlavního města v něm ale pokračuje. (...) Podle Prahy to umožňuje rozhodnutí soudu. Kvůli stejnému trestnému činu zvažuje trestní oznámení i Magistrát hlavního města Prahy. Podle úřadu navíc mohlo dojít ke zneužití pravomoci úřední osoby.*“²¹² To už Galerie hl. m. Prahy svěsila pět pláten Slovanské epopeje a připravila je k odvozu do Prahy. Poté byl zámek znovu zapečetěn, protože „*Pražané prý nerespektovali předběžné opatření a se stěhováním Epopeje pokračovali. Pražská galerie chce řešit spor soudně. K obrazům se ale zatím nedostane.*“²¹³

V polovině října do sporu zasáhl další subjekt – dědicové Charlese Cranea. „*Přesun dvaceti pláten do Prahy si Craneovi potomci přejí, ale teprve ve chvíli, kdy hlavní město postaví speciální pavilon, kde je vystaví. S krátkodobým vystavením děl*

²⁰⁹ ČTK. Stěhování Epopeje z Krumlova dospělo do patové situace. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://zpravy.idnes.cz/stehovani-epopeje-z-krumlova-dospelo-do-patove-situace-pi5-/domaci.aspx?c=A101004_112522_brno-zpravy_bor&#Brno.

²¹⁰ BOŘIL, Martin. Epopej může odjet do Prahy, kraj zrušil opatření Moravského Krumlova. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://zpravy.idnes.cz/epopej-muze-odjet-do-prahy-kraj-zrusil-opatreni-moravskeho-krumlova-1jg-/domaci.aspx?c=A101006_143742_brno-zpravy_bor.

²¹¹ SMOLA, Vojtěch. Nenažraná Praha, zní Krumlovem. Epopej na zámku už nikdo neuvidí. [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://zpravy.idnes.cz/nenazrana-praha-zni-krumlovem-epopej-na-zamku-uz-nikdo-neuvidi-pv0-/domaci.aspx?c=A101007_104305_brno-zpravy_dmk&#brno.

²¹² VÁLKOVÁ, Hana. Praha balí Epopej navzdory novému zakazu. Padlo trestní oznámení. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://zpravy.idnes.cz/praha-bali-epopej-navzdory-novemu-zakazu-padlo-trestni-oznameni-px9-/domaci.aspx?c=A101008_084428_domaci_hv.

²¹³ VÁLKOVÁ, Hana. Po Inchebě blokuje Epopej Krumlov. Město zapečetilo zámek. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://zpravy.idnes.cz/po-inchebe-blokuje-epopej-krumlov-mesto-zapecetilo-zamek-pzl-/domaci.aspx?c=A101011_095314_domaci_hv.

ve Veletržním paláci nesouhlasí.²¹⁴ To už spor začal dorůstat velkých rozměrů, což přiznal i Ondřej Pecha: „Netušil jsem, kam až může spor o obrazy zajít. Nikdy bych to nečekal.“²¹⁵ Údajně se mu stále jedná o to, aby „Praha mohla díla vystavit u příležitosti Muchova jubilea.“²¹⁶ Další vývoj mu dal za pravdu, protože „Znojemský soud udělil Moravskému Krumlovu pokutu ve výši 80 tisíc korun. Za to, že brání Praze ve stěhování díla.“²¹⁷ Částku nakonec za město uhradí soukromá firma – vydavatelství deníku Inzert Expres s odůvodněním: „Jsme Moraváci. A přístup hlavního města nám není lhostejný. Praha by měla respektovat morální právo Krumlova na Muchovy obrazy.“²¹⁸

²¹⁴ KUBÍČKOVÁ, Klára. Nejdrív pro Epopej postavte pavilon, píšou Praze vnuci Muchova mecenáše. [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://zpravy.idnes.cz/nejdriv-pro-epopej-postavte-pavilon-pisou-praze-vnuci-muchova-mecenase-1a4-/domaci.aspx?c=A101011_144026_brno-zpravy_bor.

²¹⁵ SMOLA, Vojtěch. Radní z Prahy a advokát z Pardubic se utkali o „byti“ krumlovské Epopeje. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/radni-z-prahy-a-advokat-z-pardubic-se-utkali-o-byti-krumlovske-epopeje-1ka-/brno-zpravy.aspx?c=A101013_1465377_brno-zpravy_bor.

²¹⁶ SMOLA, Vojtěch. Radní z Prahy a advokát z Pardubic se utkali o „byti“ krumlovské Epopeje. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/radni-z-prahy-a-advokat-z-pardubic-se-utkali-o-byti-krumlovske-epopeje-1ka-/brno-zpravy.aspx?c=A101013_1465377_brno-zpravy_bor.

²¹⁷ VYROUBALOVÁ, Martina. Krumlov dostal pokutu 80 tisíc za to, že bránil Praze ve stěhování Epopeje. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/krumlov-dostal-pokutu-80-tisic-za-to-ze-branil-praze-ve-stehovani-epopeje-1o9-/brno-zpravy.aspx?c=A101013_164658_brno-zpravy_dmk.

²¹⁸ SMOLA, Vojtěch. Krumlov nebude platit pokutu kvůli Epopeji, zaplatí ji soukromá firma. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/krumlov-nebude-platit-pokutu-kvuli-epopeji-zaplati-ji-soukroma-firma-1ky-/brno-zpravy.aspx?c=A101014_190359_brno-zpravy_bor.

6.7 Rozdělení Slovanské epopeje

Po říjnových volbách proběhlo nové obsazení zastupitelstev. Do vedení Prahy i Moravského Krumlova se dostali členové TOP 09. Předseda pražské TOP 09 František Laudát konstatoval: „*Chceme dát Krumlovu čas. Muchova plátna sice patří hlavnímu městu, ale nelíbí se nám způsob, jakým měla být do Prahy přemístěna.*“²¹⁹ Dosavadní radní Ondřej Pecha s tím nesouhlasil: „*Radnice už zaplatila dost za přesun díla, bude těžké to teď zastavit.*“²²⁰ Zástupci TOP 09 obou měst se shodli, že „*žádné rychlé stěhování děl do Veletržního paláce si nepřejí.*“²²¹ Do Moravského Krumlova se zajel na Epopej podívat s Johnem Muchou i vnuk Charlese Cranea, Charles M. Crane, do zamčeného zámku se ani jeden nedostal.²²² Otevřeli ale otázku, jak je nakládáno se zabalenými plátny. „*Hrozí Muchově Slovanské epopeji zničení, protože je na zámku v Moravském Krumlově zabalená v igelitových fóliích, nebo nehrozí? Oslovení restaurátoři se neshodnou a jasno v celé věci zřejmě hned tak nebude. K zapečetěným plátnům totiž nemá nikdo přístup.*“²²³ Starosta Moravského Krumlova Tomáš Třetina i pražský primátor Bohuslav Svoboda se shodli, že vyčkají na zprávu restaurátora.²²⁴

Na začátku ledna 2011 byla uveřejněna překvapivá zpráva: „*Slovanská epopej od Alfonse Muchy zůstane minimálně rok v Moravském Krumlově. Dohodli se na tom*

²¹⁹ KUBÍČKOVÁ, Klára. Zvrat ve sporu o Epopej: povolební výměna radních zřejmě vše vyřeší. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://zpravy.idnes.cz/zvrat-ve-sporu-o-epopej-povolebni-vymena-radnich-zrejme-vse-vyresi-1pc-/domaci.aspx?c=A101018_223213_domaci_abr.

²²⁰ TAMTÉŽ.

²²¹ SMOLA, Vojtěch. Epopeji hrozí akutní poškození, zjistili dědicové. Nikdo je k ní ale nepustil. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/epopeji-hrozi-akutni-poskozeni-zjistili-dedicove-nikdo-je-k-ni-ale-nepustil-17i-/brno-zpravy.aspx?c=A101102_1476253_brno-zpravy_bor.

²²² SMOLA, Vojtěch. Epopeji hrozí akutní poškození, zjistili dědicové. Nikdo je k ní ale nepustil. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/epopeji-hrozi-akutni-poskozeni-zjistili-dedicove-nikdo-je-k-ni-ale-nepustil-17i-/brno-zpravy.aspx?c=A101102_1476253_brno-zpravy_bor.

²²³ KUBÍČKOVÁ, Klára. Epopeji žádné nebezpečí nehrozí, tvrdí jedni. Druzí varují před jejím zničením. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/epopeji-zadne-nebezpeci-nehrozi-tvrdi-jedni-druzi-varuji-pred-jejim-znicenim-1wy-/brno-zpravy.aspx?c=A101103_1476912_brno-zpravy_bor.

²²⁴ BOŘIL, Martin. Epopej zatím zůstává na zámku, dohodla se Praha a Moravský Krumlov. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/epopej-zatim-zustava-na-zamku-dohodla-se-praha-a-moravsky-krumlov-p9v-/brno-zpravy.aspx?c=A101209_181537_brno-zpravy_bor.

*pražský primátor Bohuslav Svoboda a jihomoravský hejtman Michal Hašek. Pět srolovaných pláten bude navíc opět vypnuto na rámy a celé dílo bude od jara přístupno lidem.*²²⁵

Koncem ledna byl zámek odpečetěn a bylo domluveno, že zbývajících patnáct pláten bude ponecháno na svých místech, ale jen na sezonu 2011.²²⁶ Zbýlých pět pláten se mělo přesunout do Prahy.²²⁷ Tentokrát Moravský Krumlov neprotestuje: „*nechápe stěhování Epopeje jako prohru, ale jako nutnost: „Plátnům hrozí poškození. Proto nebudeme žádným způsobem jejich převoz bojkotovat, nechystáme se učinit žádné samosprávné opatření, nic nebudeme znovu zapečetovat.*“²²⁸ „*Praha přitom slíbila, že pokud bude Epopej v pořádku, nebo se ji podaří zrestaurovat rychle, na zámek se vrátí tak, aby turisté mohli už v létě vidět Epopej pohromadě. (...) Pak ji ale znovu čeká stěhování - všech dvacet pláten by mělo cestovat na podzimní výstavu do pražského Veletržního paláce. Ta byla naplánovaná už před rokem, šlo z ní ale kvůli soudním a samosprávním průtahům a zapečetění Epopeje na zámku.*“²²⁹

Jen o pár dní později bylo známo stanovisko, že se plátna do Moravského Krumlova vracet nebudou. Plán představil veřejnosti primátor Bohuslav Svoboda: „*Opět jsme se posunuli dál a závěr je, že pět již převezených pláten zůstane v Praze a budou vyvěšena. Ostatní plátna by měla být prozatím ve výstavních prostorách zámku v Moravském Krumlově nově, vhodněji, rozmístěna. Do Prahy bychom je chtěli převést na podzim a vystavit ve Veletržním paláci, tedy v místě, kde byla poprvé představena*

²²⁵ BERNÝ, Aleš. Epopej zůstane minimálně další rok na Moravě. Od jara bude opět přístupná. *IDNES* [online]. 2011 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://praha.idnes.cz/epopej-zustane-minimalne-dalsi-rok-na-morave-od-jara-bude-opet-pristupna-1oa-/praha-zpravy.aspx?c=A110107_150256_praha-zpravy_ab.

²²⁶ SMOLA, Vojtěch. V Krumlově odpečetili Epopej, Praha se jí ale nevzdává. *IDNES* [online]. 2011 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/v-krumlove-odpecetili-epopej-praha-se-ji-ale-nevzdava-p02-/brno-zpravy.aspx?c=A110128_1522583_brno-zpravy_bor.

²²⁷ Viz příloha č.9 – Stěhování Slovanské epopeje.

²²⁸ KUBÍČKOVÁ, Klára. Prvních pět pláten Epopeje míří do Prahy, z igelitu je vybalí restaurátoři. *IDNES* [online]. 2011 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/prvnich-pet-platen-epopeje-miri-do-prahy-z-igelitu-je-vybali-restauratori-1rt-/brno-zpravy.aspx?c=A110207_113122_brno-zpravy_bor.

²²⁹ KUBÍČKOVÁ, Klára. Prvních pět pláten Epopeje míří do Prahy, z igelitu je vybalí restaurátoři. *IDNES* [online]. 2011 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/prvnich-pet-platen-epopeje-miri-do-prahy-z-igelitu-je-vybali-restauratori-1rt-/brno-zpravy.aspx?c=A110207_113122_brno-zpravy_bor.

veřejnosti.“²³⁰ Reakce starosty Moravského Krumlova: „*V této chvíli jsem plný emocí a dojmů a nechtěl bych říct nic, co by mě později mohlo mrzet.*“²³¹ Dále starosta chtěl, aby zámek prošel rekonstrukcí a dílo se sem mohlo vrátit. Vystavení Epopeje v Moravském Krumlově považoval a dodnes považuje za reálné, rekonstrukce je především otázkou peněz. „*Jsem optimista a udělám pro to vše.*“²³²

Plátna ani po několikaměsíčním skladování poškozena nebyla, přesto zůstala pod dohledem expertů do konce března 2011. Poté byly obrazy zpřístupněny veřejnosti a staly se od 12. dubna součástí expozice Národní galerie.²³³ V Moravském Krumlově se výstava otevřela začátkem května a její poslední sezona měla trvat do září 2011.²³⁴ Zda se poté Epopej do Moravského Krumlova ještě vrátí, záleží na tom, jestli bude Praha ochotná takový krok učinit, i na nutných opravách krumlovského zámku.²³⁵

6.7.1 Epopej ve Veletržním Paláci

Pět pláten Slovanské epopeje bylo vystaveno v Malé dvoraně Veletržního paláce.²³⁶ Nešlo o samostatnou výstavu, nebyla ani vernisáž a ani se nezvyšovalo vstupné. Příležitosti k vidění pěti pláten veřejnost příliš nevyužila. Kvůli ní dorazilo asi čtyřicet lidí. Plátna byla 22. května svěšena a umístěna do depozitáře, kde do připravované výstavy čekala na zbylá plátna.²³⁷

²³⁰ BERNÝ, Aleš. Převezená plátna Slovanské epopeje z Prahy zpět do Krumlova nepojedou. *IDNES* [online]. 2011 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://praha.idnes.cz/prevezena-platna-slovanske-epopeje-z-prahy-zpet-do-krumlova-nepojedou-1mb-/praha-zpravy.aspx?c=A110210_155541_praha-zpravy_ab.

²³¹ TAMTÉŽ.

²³² TAMTÉŽ.

²³³ SMOLA, Vojtěch. Restaurátoři pověsili Muchova plátna v Praze, zvěsti o poškození vyvrátili. *IDNES* [online]. 2011 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/restauratori-povesili-muchova-platna-v-praze-zvesti-o-poskozeni-vyvratili-17h-/brno-zpravy.aspx?c=A110223_1537528_brno-zpravy_mav.

²³⁴ SMOLA, Vojtěch. V Krumlově se otevírá Slovanská epopej, na jihu Moravy možná naposled. *IDNES* [online]. 2011 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/v-krumlove-se-otevira-slovanska-epopej-na-jihu-moravy-mozna-naposled-121-/brno-zpravy.aspx?c=A110419_1569083_brno-zpravy_bor.

²³⁵ SMOLA, Vojtěch. V Krumlově se otevírá Slovanská epopej, na jihu Moravy možná naposled. *IDNES* [online]. 2011 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/v-krumlove-se-otevira-slovanska-epopej-na-jihu-moravy-mozna-naposled-121-/brno-zpravy.aspx?c=A110419_1569083_brno-zpravy_bor.

²³⁶ Viz příloha č. 13 – Veletržní palác.

²³⁷ TAMTÉŽ.

6.7.2 Epopej v Moravském Krumlově

Po dokončení restaurátorských prací v Praze odjeli restaurátoři do Moravského Krumlova, aby upravili rozmístění pláten, která zatím zůstala v Moravském Krumlově.²³⁸ O obrazy v Krumlově byl stále zájem. Na poslední možná období se v Krumlově zapisovaly rezervace.²³⁹

6.8 Snaha Moravského Krumlova získat Epopej zpět

Moravský Krumlov se snažil získat Slovanskou epopej zpět. Počátkem května byl zaslán návrh smlouvy na zápůjčku Epopeje, se kterou počítá od roku 2014. Vedení Krumlova jednalo také s Inchebou o pronájmu či prodeje zámku. „*Návrat Slovanské epopeje do Krumlova je pro vedení města nejdůležitějším úkolem současnosti. Alespoň do doby, než pro obrovská plátna Epopeje Praha vybuduje trvalé výstavní prostory.*“²⁴⁰

6.9 Plány Prahy na umístění Slovanské epopeje

Praha má několik studií na umístění Epopeje.²⁴¹ Mohla by být v budově jízdárny na Pohořelci, na Letenské pláni, na Vítkově, nebo na Hlavním nádraží.²⁴²

Na Pohořelci se nachází bývalá jízdárna, která slouží jako sklad. Plán počítal s rekonstrukcí jízdárny a s přístavbou nové budovy s konferenčním sálem nebo

²³⁸ SMOLA, Vojtěch. V Krumlově se otevírá Slovanská epopej, na jihu Moravy možná naposled. *IDNES* [online]. 2011 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/v-krumlove-se-otevira-slovanska-epopej-na-jihu-moravy-mozna-naposled-121-/brno-zpravy.aspx?c=A110419_1569083_brno-zpravy_bor.

²³⁹ SMOLA, Vojtěch. Epopej stále láká stovky návštěvníků, i když není kompletní. *IDNES* [online]. 2011 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/epopej-stale-laka-stovky-navstevniku-i-kdyz-neni-kompletni-p4u-/brno-zpravy.aspx?c=A110426_1573511_brno-zpravy_kol.

²⁴⁰ SMOLA, Vojtěch. Krumlov líčí na Epopej: chce opravit zámek a žádá Prahu o smlouvu. *IDNES* [online]. 2011 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/krumlov-lici-na-epopej-chce-opravit-zamek-a-zada-prahu-o-smlouvu-pwd-/brno-zpravy.aspx?c=A110502_175821_brno-zpravy_dmk.

²⁴¹ Viz příloha č. 9-12 Návrhy na umístění Slovanské epopeje.

²⁴² BERNÝ, Aleš. Podívejte se, kam plánuje Praha umístit Muchovu Slovanskou epopej. *IDNES* [online]. 2011 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://zpravy.idnes.cz/podivejte-se-kam-planuje-praha-umistit-muchovu-slovanskou-epopej-1c2-/domaci.aspx?c=A110722_112720_praha-zpravy_ab.

kavárnou. Projekt nevyžadoval žádné změny územního plánu a předpokládal záchranu cenné jízďárny. Umožnilo by to propojit jízďárnu s Pražským hradem a na místo pohodlně dojet městskou dopravou.²⁴³ Tento návrh se líbil i vnučce Alfonse Muchy Jarmile Mucha Plockové, protože „*klasicistní budova nabízí jedinečný otevřený prostor velkého formátu. (...) Uvolněním a otevřením tohoto půvabného koutu Pražského hradu by došlo nejen k rozšíření vyhledávaného turistického okruhu, ale rovněž by do něj bylo začleněno dílo, které svým autorstvím a obsahem tento počín bohatě ospravedlní.*“²⁴⁴ S návrhem ale nesouhlasil Pražský hrad.²⁴⁵

Druhou možností by byla výstavba nové budovy na Letenské pláni, nedaleko Národního technického muzea. Budova by měla podlouhlý tvar a jednotlivá plátna by byla vystavena vedle sebe, takže by návštěvníci procházeli postupně kolem všech pláten.²⁴⁶

Třetí možnost představovala výstavba nového pavilonu na Vítkově. Pokud by se postavil nový pavilon na Vítkově, byl by v horní části severního úbočí vrchu Vítkov.

Čtvrtou možností, která doplnila první tři, jsou prostory Fantovy kavárny na Hlavním nádraží v Praze. Ta zatím jako jediná z částí Hlavního nádraží nebyla zrestaurována. Myšlenka se líbí Johnu Muchovi i společnosti Grandi Stazioni, která má budovy od Českých drah pronajaté: „*Domníváme se, že umístění secesního díla do secesních prostor je oboustranně velmi přínosné. Hlavním nádražím projde denně až 100 tisíc lidí, což znamená, že je tam velký návštěvnický potenciál. Kromě toho se nádraží nachází v centru Prahy, kde je v dosahu metra i tramvaje.*“²⁴⁷ Proti je starosta

²⁴³ BERNÝ, Aleš. Podívejte se, kam plánuje Praha umístit Muchovu Slovanskou epopej. *IDNES*[online]. 2011 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://zpravy.idnes.cz/podivejte-se-kam-planuje-praha-umistit-muchovu-slovanskou-epopej-1c2-/domaci.aspx?c=A110722_112720_praha-zpravy_ab_.

²⁴⁴ Jarmila Mucha Plocková. Sdružení výtvarných kritiků a teoretiků: Almanach Slovanské epopeje, Praha, Galerie kritiků, 2011, str. 89.

²⁴⁵ Kdo jmenovitě, není uvedeno. ČTK. Praha chce epopej na hlavním nádraží. 24 [online]. 2011 [cit. 2012-07-24]. Available from: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/139061-praha-chce-epopej-na-hlavnim-nadrazi/>.

²⁴⁶ BERNÝ, Aleš. Podívejte se, kam plánuje Praha umístit Muchovu Slovanskou epopej. *IDNES*[online]. 2011 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://zpravy.idnes.cz/podivejte-se-kam-planuje-praha-umistit-muchovu-slovanskou-epopej-1c2-/domaci.aspx?c=A110722_112720_praha-zpravy_ab_.

²⁴⁷ FORMÁNKOVÁ, Šárka. Muchova epopej by mohla najít útočiště na pražském hlavním nádraží. *IDNES* [online]. 2011 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://praha.idnes.cz/muchova-epopej-by-mohla-najit-utociste-na-prazskem-hlavnim-nadrazi-1fd-/praha-zpravy.aspx?c=A111010_141233_praha-zpravy_sfo_.

Moravského Krumlova: „*To je snad legrace? To chceme udělat z tak jedinečného díla, jakým je Slovanská epopej, cirkus a vystavovat jej na nádraží?*“²⁴⁸

6.10 Další protesty Moravského Krumlova

Lidé z Moravského Krumlova se znovu svolali na Facebooku, na stránce „*Slovanská epopej patří do Moravského Krumlova. I já na tom trvám,*“²⁴⁹ která vznikla 2. října 2011 a má do dnešního dne 414 fanoušků.

Obyvatelé Krumlova se vydali štafetovým způsobem na pochod dlouhý 310 km do Prahy, aby předali pražským zastupitelům petici.²⁵⁰ Ta dorazila do Prahy den před začátkem jednání městského zastupitelstva, bylo na ní přes pět tisíc podpisů. Nakonec pražští zastupitelé odmítli bod zabývající se peticí a osudem pláten zařadit.²⁵¹ Podle předchozí domluvy se do Prahy 3. listopadu začala stěhovat další plátina, poslední byla odvezená 9. listopadu 2011.²⁵²

Starosta Krumlova vymýšlel další strategie, jak přesvědčit Prahu. Zamýšlel se i nad tím, co může Krumlov nabídnout jiného – využít historické vazby na šlechtický rod Lichtenštejnů, interaktivní výstavu o díle Alfonse Muchy nebo poukázat na okolní

²⁴⁸ FORMÁNKOVÁ, Šárka. Muchova epopej by mohla najít útočiště na pražském hlavním nádraží. *IDNES* [online]. 2011 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://praha.idnes.cz/muchova-epopej-by-mohla-najit-utociste-na-prazskem-hlavnim-nadrazi-1fd-/praha-zpravy.aspx?c=A111010_141233_praha-zpravy_sfo.

²⁴⁹ Slovanská epopej patří do Moravského Krumlova. I já na tom trvám. *Facebook* [online]. 2011 [cit. 2012-07-24]. Available from: <http://www.facebook.com/slovanskaepopej?ref=ts>

²⁵⁰ SMOLA, Vojtěch. Krumlovští o Epopej nepřestávají bojovat. Pěšky vytáhnou na Prahu. *IDNES* [online]. 2011 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/krumlovsti-o-epopej-neprestavaji-bojovat-pesky-vytahnou-na-prahu-10m-/brno-zpravy.aspx?c=A111024_1673581_brno-zpravy_kol.

²⁵¹ BERNÝ, Aleš. Epopej už má místo: ve dvoraně Národní galerie bude všech 20 pláten. *IDNES* [online]. 2011 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://praha.idnes.cz/epopej-uz-ma-misto-ve-dvorane-narodni-galerie-bude-vsech-20-platen-p86-/praha-zpravy.aspx?c=A111103_091111_praha-zpravy_ab.

²⁵² RAISKUBOVÁ, Hana. Krumlov začne opravovat zámek. Epopej zatím leží smotána v Praze. In: *IDNES* [cit. 2012-07-24]. 2011. Available from: http://brno.idnes.cz/krumlov-zacne-opravovat-zamek-epopej-zatim-lezi-smotana-v-praze-pxp-/brno-zpravy.aspx?c=A120310_1746216_brno-zpravy_jog.

přírodu.²⁵³ V nově vytvořeném fondu Moravský Krumlov 2022 se shromažďují dotace na úpravu zámku.²⁵⁴

6.11 Vystavení Slovanské epopeje ve Veletržním paláci

Zatímco Krumlov vymýšlel, jak získat Epopej zpět, nebo čím ji alespoň nahradit, výstava v Galerii hl. m. Prahy začala se zpožděním způsobeným nevyhovujícími světelnými i teplotními podmínkami. Problematické se ukázalo i upevnění pláten, protože nelze do zdí vrtat, takže musely být instalovány nosné konstrukce.²⁵⁵ Kurátoři výstavy se snažili zajistit co nejlepší podmínky: „*Intenzita světla nižší než 200 luxů, teplota mezi 15 a 20 stupni Celsia a padesátiprocentní relativní vzdušná vlhkost.*“²⁵⁶ Úprava galerie byla dražší a delší než se očekávalo. Město na ní vyčlenilo 15 milionů, Galerie utratila 36 milionů.²⁵⁷ Je to také důvodem, jak uvádí Galerie, aby výstava byla prodloužena z původních dvou na pět let.²⁵⁸

Výstavu otevřela slavnostní vernisáž 9. května 2012.²⁵⁹ Pro návštěvníky byla otevřena o den později. Při vstupu do dvorany vidí návštěvníci velké projekční plátno, na kterém je promítána situace, kdy Alfons Mucha vítá návštěvníky na Zbirohu. Poté může návštěvník sledovat plátna tak, jak je autor plánoval, podle časového sledu

²⁵³ SMOLA, Vojtěch. Torzo Epopeje má před sebou poslední měsíc na zámku v Krumlově. *IDNES* [online]. 2011 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/torzo-epopeje-ma-pred-sebou-posledni-mesic-na-zamku-v-krumlove-pbr-/brno-zpravy.aspx?c=A111003_160336_brno-zpravy_bor.

²⁵⁴ RAISKUBOVÁ, Hana. Krumlov začne opravovat zámek. Epopej zatím leží smotána v Praze. In: *IDNES* [cit. 2012-07-24]. 2011. Available from: http://brno.idnes.cz/krumlov-zacne-opravovat-zamek-epopej-zatim-lezi-smotana-v-praze-pxp-/brno-zpravy.aspx?c=A120310_1746216_brno-zpravy_jog.

²⁵⁵ SMOLA, Vojtěch. Krumlov chystá opravy zámku i jednání o návratu Epopeje z Prahy. *IDNES* [online]. 2012 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/krumlov-chysta-opravy-zamku-i-jednani-o-navratu-epopeje-z-prahy-pwl-/brno-zpravy.aspx?c=A120130_1724598_brno-zpravy_bor.

²⁵⁶ ŠVEC, Pavel. Epopej se v Praze rozbálí v dubnu, v paláci nesmí být méně než 15 stupňů. *IDNES* [online]. 2012 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://praha.idnes.cz/vystava-muchovy-slovanske-epopeje-ve-veletrznim-palaci-p29-/praha-zpravy.aspx?c=A120320_1751435_praha-zpravy_ab.

²⁵⁷ KOŘÍNEK, Petr. Muchova Epopej požirá miliony jako kyselina, expozice se prodražuje. *IDNES* [online]. 2012 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://kultura.idnes.cz/vytvarne-umeni.aspx?c=A120429_143232_vytvarneum_ptk.

²⁵⁸ SMOLA, Vojtěch. Epopej se Krumlovu vzdaluje, v Praze ji chtějí aspoň na pět let. *IDNES* [online]. 2012 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/epopej-se-krumlovu-vzdaluje-v-praze-ji-chteji-aspon-na-pet-let-puh-/brno-zpravy.aspx?c=A120414_1763920_brno-zpravy_bor.

²⁵⁹ Viz příloha č. 14 Vstupenka na výstavu a 15 Slovanská epopej ve Veletržním paláci.

jednotlivých témat. Přesto návštěvníci často pobíhají chaoticky, když hledají, jestli postupují správně podle prospektu s popisem obrazů, který dostali u pokladny. Totiž například známý triptych *Kouzlo slova*²⁶⁰ je v průvodci výstavou z neznámých důvodů přerušen plátnem *Po bitvě u Grunwaldu*. Což je v kontrastu s tím, jak média vyzdvihávají, že je tento triptych viděn poprvé pohromadě.²⁶¹

Celý prostor dvorany je zastíněn, aby ostré sluneční paprsky malbu neponičily.²⁶² Zajímavý kontrast dostanou obrazy při měnícím se denním počasí, kdy se každý větší mrak na obloze projeví i při vnímání obrazů. Z pohledu návštěvníků to může být rušící, nicméně to odpovídá prosklené střeše ateliéru, kde Alfons Mucha své obrazy maloval.

A že funkcionalistická budova ostře kontrastuje se secesní malbou Alfonse Muchy? I to je jeden z paradoxů, když totiž Mucha Epopej dokončil, tak Veletržní palác byl podle návrhů architektů Josefa Fuchse a Oldřicha Tyla dostavěn.

²⁶⁰ Viz obr. v příloze č. 16 – Triptych kouzlo slova poprvé pohromadě.

²⁶¹ ČTK. Praha (konečně) ukáže Slovanskou epopej. 24 [online]. 2012 [cit. 2012-07-24]. Available from: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/175561-praha-konecne-ukaze-slovanskou-epopej/>.

²⁶² ŠVEC, Pavel. Slovanská epopej čeká v Praze na první diváky, stěhovat se roky nebude. *IDNES* [online]. 2012 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://praha.idnes.cz/slovanska-epopej-je-po-letech-vystavena-v-praze-zustat-ma-dva-roky-104-/praha-zpravy.aspx?c=A120509_1775160_praha-zpravy_sfo.

7. Závěr

Svoji práci končím v červenci 2012. Ve chvíli, kdy se výstava Slovanské epopeje ve Veletržním paláci chlubí dvacetitisícovou návštěvností a Moravský Krumlov začíná opravovat zámek tak, aby se tam Epopej mohla vrátit. Jisté je, že nyní končí další z dějství Slovanské epopeje. Otázka uložení Slovanské epopeje nyní není v médiích prvořadým problémem, neboť se došlo k určitému dočasnému konsenzu, ale dovolím si tvrdit, že to ještě není dějství poslední. Přirovnání k divadlu není náhodné, celá otázka *Kam s ní?* je dost dramatická, není tedy divu, že na toto téma vznikla už první divadelní inscenace.²⁶³

V roce 1928, tedy v době, kdy bylo dílo již namalováno,²⁶⁴ napsal Emil Pasovský ve svém článku uveřejněném ve *Veraikonu* větu: „*Zdá se, že Muchovo dílo čeká osud dosti tragický.*“²⁶⁵ Bylo to v době, kdy se o Slovanské epopeji vyjadřovali soudobí mladí umělci jako o „*nepotřebné veteši, na niž si nikdo v budoucnosti nevzpomene.*“²⁶⁶ Emil Pasovský se na rozdíl od mladých umělců nemýlil. Kolem 50. let se sice mohlo zdát, že se na Slovanskou epopej zapomene, a i po zbytek 20. století nebyli daleko od pravdy, ale zato za posledních pět let nebylo skloňovanějšího malíře, než právě Alfonse Muchy.

Dříve se vedly spory o to, zda má cenu vystavovat dílo jednoho malíře, když ostatní opomíjíme. Dnes už takový argument nezazněl. Zapomenut zůstává Brožík i Aleš, kterými se hájili tehdejší radní proti nařčení, že ještě nepostavili budovu pro Slovanskou epopej: „*Národ ještě nedal, co je povinen dát za staré české mistry, za Mánesa, za Alše, za Slavička, za Bílka, za Myslbeka, za mladší umění pak ani halíře; proč by tedy dával za Muchu statisíce?*“²⁶⁷ Z jedné strany slyšíme: „*Neberte nám Epopej!*“ „*Je to naše jediná turistická atrakce.*“ „*Praha má památek dost*“ „*Máme na ni morální právo.*“ „*Nedostáli jste závěti Alfonse Muchy.*“ Z druhé strany: „*Mucha*

²⁶³ Muchova epopej. *Městské divadlo v Brně* [online]. 2010 [cit. 2012-07-28]. Available from: <http://www.mdb.cz/inscenace/250-muchova-epopej/#>.

²⁶⁴ Opomeneme-li Přísahu omladině, která nebyla domalována nikdy.

²⁶⁵ PASOVSKÝ, Emil. Alfonse Muchy Slovanská epopeje. *Veraikon*. 1928, no. 14, pp. 120.

²⁶⁶ BYDŽOVSKÁ, Lenka a SRP, Karel. *Alfons Mucha: Slovanská epopej*. Řevnice, 2011.

²⁶⁷ JEŽ, Štěpán. Vnucený dar. *Cesta*. 1918-1919, vol. 1, no. 42, pp. 1165-1166.

odkázal *Epopej Praze*.“ „Argumenty Krumlova jsou protizákonné.“ „Výstava ve Veletržním paláci trhá rekordy v návštěvnosti.“

Dnes jde o hodně, neřeší se sice vlastenecká ani umělecké hodnota, zato se do popředí dostává kulturní, symbolický a ekonomický potenciál díla. A v době voleb v roce 2010 i politický. Slovanská epopej je od listopadu 2010 kulturní památkou,²⁶⁸ je to také monumentální cyklus, o který mají turisté evidentně zájem, takže neváhají za ním dojet a za výstavu zaplatit. Také po takových tahanicích je výhra v tomto sporu a vystavení Epopeje prestiží, pro jejíž získání bylo investováno nemalé množství síly a peněz. A to všechno bylo, jak se na dnešní dobu patří, medializováno.

Ve finále celonárodní ankety *Sedm divů Česka* odvysílané 12. června 2010 Slovanská epopej obsadila osmé místo. Její obhájkyň, Eva Kubelková, v přímém přenosu procitěně řekla: „*Neopakovatelné dílo, které nemá obdoby, obrovské gesto velkého vlastenectví, kdyby to měli Američané nebo Francouzi, celý svět by se na to jezdil dívat jako na Eiffelovku nebo Sochu svobody*.“ Na to Karel Šíp poznamenal: „*Vyrazil bych Slovanskou epopej, nezlobte se na mě, ale pro mě bude div, až se to povede někam umístit. To teprve bude div Česka! Nezlobte se na mě, když někdo namaluje obrazy, které nejdou nikam umístit*.“²⁶⁹

Sice už uplynulo skoro sto let od doby, kdy Josef Čapek napsal svůj fejeton s názvem *Kam s ní?*, nicméně otázka zůstává stále nezodpovězená a aktuální dodnes. Josef Čapek vnímal Slovanskou epopej jako „*Velký dar, ale hodně nepohodlný a tady se to nedá udělati tak lehce, jako to děláme doma, kde se nám nějaký dar dosti nehodí, totiž že ho darujeme zase někam dále*.“²⁷⁰ Podobně by tento fejeton mohl vypadat v roce 2012, jen závěr by byl trochu jiný: *Velký dar, sice hodně nepohodlný, ale naštěstí se to dá udělati tak lehce, než jako to děláme doma, kde se nám nějaký dar chvíli dosti nehodí, totiž že ho darujeme zase někam dále. Nebo spíš ho půjčíme. Oni se nám o to nějak postarají, nebo nepostarají, a až si řekneme, tak by nám ho měli bez otálení dát.*

²⁶⁸ ČTK. Stát může kontrolovat Muchovu epopej, stala se kulturní památkou. *Lidovky.cz* [online]. 2010 [cit. 2012-07-28]. Available from: http://www.lidovky.cz/stat-muze-kontrolovat-muchovu-epopej-stala-se-kulturni-pamatkou-p9c-/ln_kultura.asp?c=A101119_134122_ln_kultura_mev.

²⁶⁹ *Sedm divů Česka*. Česká televize [online]. 2010 [cit. 2012-07-23]. Available from: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10267292848-7-divu-ceska/>.

²⁷⁰ ČAPEK, Josef. Kam s ní?. *Lidové noviny*. 15.11.1928, vol. 36, no. 580, pp. 7.

A třeba jednou dojde i na poslední slova Josefa Čapka v tomto fejetonu: „*Nikam se to nevešlo, nevěděli, co a kam s tím, řekne jednou průvodčí cizinců, a tak pro to musili postavit extra budovu, a teď sem na to vodíme cizince – ha, zvolá cizinec, to je náramně interesantní! Takovouhle historku jsem ještě nikde neviděl a neslyšel.*“

Navštívila jsem vystavená plátna v Moravském Krumlově v roce 2007 i Veletržním paláci v roce 2012. Vzpomínám-li na první svoji návštěvu, vybavuji si především dlouhou cestu od vlaku, překvapení nad devastací zámku i nad tím, že tam kromě obrazů nic není. Obrazy mě zaujaly do té míry, že jsem si výstavu prošla dvakrát. Prohlédnout jsem si šla obrazy i v Praze. Tentokrát mi v paměti zůstane především stále se měnící světlo, bušení deště do stropu, a to, že mě to zase nedalo a prošla jsem si výstavu znovu. Poslední návštěva ale má hořkou příchut'. V mysli mi zůstává jedna jediná otázka: „*Stály (tedy hlavně ještě budou stát) všechny ty spory za to?*“ Objevila jsem totiž ve Slovanské epopeji nový rozměr, tragikomický. Mnohem důležitější než vystavit jednotlivé obrazy mi nyní přijde vystavit celou historii Slovanské epopeje, od odmítání, přijímání, přes dnešní spory kolem ní.

Slovanská epopej má po téměř sto letech nakročeno k velkému věhlasu, který Alfonse Muchu jistě nenapadl. Chtěl, aby Epopej představila zbylému světu Slovany, jejich minulost a slávu. A zatím toho řekla nejvíce o nás samých.

8. Použitá literatura

Odborná literatura:

BRABCOVÁ, Jana A. *Alfons Mucha*. Vyd. 1. Praha: Svoboda, 1996. 101 s. Malá galerie; sv. 54. ISBN 80-205-0015-4.

BYDŽOVSKÁ, Lenka a Karel SRP. *Alfons Mucha: Slovanská epopej*. 1. vydání. Řevnice: Arbor vitae, 2011. ISBN -.

ČECHUROVÁ, Jana. *Čeští svobodní zednáři ve XX. století*. 1. vyd. Praha: Libri, 2002. 527 s. ISBN 80-7277-122-1.

ČIHÁKOVÁ NOSHIRO, Vlasta. SDRUŽENÍ VÝTVARNÝCH KRITIKŮ A TEORETIKŮ. *Almanach Slovanské epopeje*. Praha: Galerie kritiků, 2011.

KADLEČÍKOVÁ, Marta. *Lásky Alfonse Muchy?*. Vyd. 1. Třebíč: Arca JiMfa, 1996. 104 s., [34] s. il. a portréty. ISBN 80-85766-78-7.

KUDROVÁ, Daniela, PTÁČEK, Jaroslav a KOTKOVÁ, Květoslava. *Historie a současnost zámku v Moravském Krumlově*. Vyd. 1. Moravský Krumlov: MKHS - Moravskokrumlovská historická společnost, ©2004. 40 s. ISBN 80-239-4479-7.

MUCHA, Jiří. *Kankán se svatozáří: život a dílo Alfonse Muchy*. 1. vyd. Praha: Obelisk, 1969. 324, [2] s. MUCHA, Jiří. *Alfons Mucha*. 2., opr. a dopl. vyd. Praha: Mladá fronta, 1982. 460 s., [40] s. obr. příl.

MUCHA, Alfons, ARWAS, Victor a MUCHOVÁ, Sarah, ed. *Alfons Mucha*. Praha: Brio, 2000. 159 s. ISBN 80-86113-28-0.

MUCHOVÁ, Sarah, Ronald LIPP a Viktor ARWAS. *Alfons Mucha*. 1. vydání. Praha: Slovart, 2006. 159 s. ISBN 80-7209-764-4.

Katalogy výstav (řazeno podle data):

Katalog výstavy obrazů Alfonse Muchy z cyklu Slovanská epopeje: Klementinum 1919. [V Praze]: České srdce, 1919. [13] s.

MUCHA, Alfons. *Slovanská epopeje*. V Praze: Česká grafická Unie, 1930. 44 s.

MALIVA, Josef. *Muchova Slovanská epopej: Katalog vystaveného díla*. Brno: Kraj. středisko st. památkové péče a ochrany přírody, 1969. [21] s.

Alfons Mucha: Slovanská epopej: Katalog stálé výstavy, zámek-Mor. Krumlov. Moravský Krumlov: Měst. NV, 1975. 35, [8] s.

MUCHA, Alfons et al. *Alfons Mucha: 1860-1939: Jizdárna Pražského hradu, září-listopad 1980*. Praha: Národní galerie, 1980. 147 s., [76] s. obr. příl. Katalogy; 21.

MUCHA, Alfons. *Alfons Maria Mucha: narozen 24.7.1860 v Ivančicích, zemřel 14.7.1939 v Praze [katalog]*. V Moravském Krumlově: Městské kulturní středisko v Moravském Krumlově, [mezi 1990 a 2000]. 48 s.

MUCHA, Alfons. *Alfons Mucha: český mistr Belle Epoque: [katalog] = Czech master of the Belle Epoque: [catalogue]*. V Brně: Moravská galerie, 2009. 240 s. ISBN 978-80-7027-196-4.

Alfons Mucha: Slovanská epopej. Praha: Galerie hlavního města Prahy, 2012. ISBN -.

Příspěvky ve sbornících:

NOSEK, Pavel. Kronika Slovanské epopeje. In: *Almanach Slovanské epopeje*. Praha: Galerie kritiků, 2011, pp. 61-79.

ORLÍKOVÁ, Jana. Ke genezi a vyznění Slovanské epopeje. In: *Almanach Slovanské epopeje*. Praha: Galerie kritiků, 2011, pp. 46-51.

SVATOŠOVÁ, Hana. Kam s ní?. In: *Almanach Slovanské epopeje*. Praha: Galerie kritiků, 2011, pp. 110-120. ISBN -.

Články:

ČAPEK, Josef. Kam s ní?. *Lidové noviny*. 15.11.1928, vol. 36, no. 580, pp. 7.

JEŽ, Štěpán. Vnucený dar. *Cesta*. 1918-1919, vol. 1, no. 42, pp. 1165-1166.

LAMAČ, Miroslav. Mucha klasický a Mucha pozdní. *Estetická výchova*. 1980-1981, no. 5, pp. 116-118.

KALVAT, František, Jan VÁNĚ, Martina ŠTÍPKOVÁ a Martin KREIDL. Rámcování a nastolování agendy: Dva paralelní procesy v interakci. *Sociologický časopis*. 2012, vol. 28, no. 1, pp. 1-35.

PASOVSKÝ, Emil. Alfonse Muchy Slovanská epopeje. *Veraikon*. 1928, no. 14, pp. 120.

VESELÝ, Adolf. Slovanská epopeja Alfonse Mucha. *Zlatá Praha*. 1929, no. 46.

Weby:

České noviny [online]. 2012 [cit. 2012-07-23]. Available from:

<http://www.ceskenoviny.cz/>

Česká televize [online]. 2012 [cit. 2012-07-23]. Available from:

<http://www.ceskatelevize.cz/>

Facebook [online]. 2012 [cit. 2012-07-23]. Available from: <http://www.facebook.com/>

iDNES [online]. 2012 [cit. 2012-07-23]. Available from: <http://www.idnes.cz/>

IHNED [online]. 2012 [cit. 2012-07-23]. Available from: <http://ihned.cz/>

Lidovky.cz [online]. 2012 [cit. 2012-07-23]. Available from: <http://www.lidovky.cz/>

YouTube [online]. 2012 [cit. 2012-07-23]. Available from: <http://www.youtube.com/>

Webové stránky:

Muchova epopej: Vizuálně hudební zážitek. *Městské divadlo Brno* [online]. 2012 [cit. 2012-07-22]. Available from: <http://www.mdb.cz/inscenace/250-muchova-epopej/#>

Původní dohoda mezi Muchou a Prahou [online]. 1917 [cit. 2012-07-21]. Available from: <http://www.scribd.com/doc/34893407/P%C5%AFvodni-dohoda-mezi-Muchou-a-Prahou>

Státní zámek Slatiňany. *Město Slatiňany* [online]. 2012 [cit. 2012-07-21]. Available from: <http://www.slatinany.cz/zamek.php>

Z historie. *FZŠ Umělecká* [online]. 2009 [cit. 2012-07-21]. Available from: <http://www.fzsumelecka.cz/?action=zhistorie>

Internetové články (řazeno podle data):

Slovanská epopej. *IDNES* [online]. 1999 [cit. 2012-07-23]. Available from: <http://cestovani.idnes.cz/slovanska-epopej-0eq-/kolem-sveta.aspx?c=1999M238C08A>

KLAPALOVÁ, Martina. Muchova Epopej nemá ani po 70 letech v Praze místo. *IDNES* [online]. 2000 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://zpravy.idnes.cz/muchova-epopej-nema-ani-po-70-letech-v-praze-misto-fuc-/domaci.aspx?c=A001020_192908_praha_lin

BEŇOVÁ, Bibiana. Kde skončí epopej Alfonse Muchy?. *IDNES* [online]. 2001 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://zpravy.idnes.cz/kde-skonci-epopej-alfonse-muchy-d3r-/domaci.aspx?c=A011107_110332_praha_lin

Osobnost na síti. [online]. 2001 [cit. 2012-07-24]. Available from: <http://praha.idnes.cz/odpovedi.asp?t=KASL>

Slovanská epopej skončí na Výstavišti. *IDNES* [online]. 2001 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://zpravy.idnes.cz/slovanska-epopej-skonci-na-vystavisti-dyk-/domaci.aspx?c=A011114_082258_praha_kultura_ton

SMOLA, Vojtěch. Návrat Slovanské epopeje z Moravského Krumlova do Prahy se pozdrží. *IDNES* [online]. 2008 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/navrat-slovanske-epopeje-z-moravskeho-krumlova-do-prahy-se-pozdrzi-11q-/brno-zpravy.aspx?c=A080908_181556_brno_atk

SMOLA, Vojtěch. V Moravském Krumlově nechtějí, aby Muchu odstěhovali do Prahy. *IDNES* [online]. 2008 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/v-moravskem-krumlove-nechteji-aby-muchu-odstehovali-do-prahy-ptb-/brno-zpravy.aspx?c=A081009_171504_brno_luv

SMOLA, Vojtěch. Starosta Krumlova radí nedávat Muchovu epopej tam, kde si mafiáni vypalují domy. *IDNES* [online]. 2008 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/starosta-krumlova-radi-nedavat-muchovu-epopej-tam-kde-si-mafiani-vypaluji-domy-199-/brno-zpravy.aspx?c=A081017_142227_brno_dmk

Sprcha pro Krumlov: požár na Výstavišti stěhování epopeje uspíší. *IDNES* [online]. 2008 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/sprcha-pro-krumlov-pozar-na-vystavisti-stehovani-epopeje-uspisi-p9d-/brno-zpravy.aspx?c=A081020_151359_brno_taj

HUMPOLÍKOVÁ, Dagmar. Vnučka Alfonse Muchy chce nechat Slovanskou epopej v Moravském Krumlově. *IDNES* [online]. 2008 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/vnucka-alfonse-muchy-chce-nechat-slovanskou-epopej-v-moravskem-krumlove-14w-/brno-zpravy.aspx?c=A081112_180907_brno_dmk

SMOLA, Vojtěch. Epopej setrvá v Moravském Krumlově, Praha ji nemá kde vystavit. *IDNES* [online]. 2009 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/epopej-setrva-v-moravskem-krumlove-praha-ji-nema-kde-vystavit-p6l-/brno-zpravy.aspx?c=A090203_150322_brno_dmk

SMOLA, Vojtěch. Nový termín pro odvoz Slovanské epopeje je červen. *IDNES* [online]. 2009 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/novy-termin-pro-odvoz-slovanske-epopeje-je-cerven-fs4-/brno-zpravy.aspx?c=A090108_1116238_brno_taj

SMOLA, Vojtěch. Epopej zůstává v Moravském Krumlově. Na jak dlouho, to se neví. *IDNES*[online]. 2009 [cit. 2012-07-24]. Available from:

http://brno.idnes.cz/epopej-zustava-v-moravskem-krumlove-na-jak-dlouho-to-se-nevi-pr2-/brno-zpravy.aspx?c=A090514_181257_brno_jag

SMOLA, Vojtěch. Muchova Slovanská epopej stále nemá v Praze místo, další jednání se chystá na říjen. *IDNES* [online]. 2009 [cit. 2012-07-24]. Available from:

http://brno.idnes.cz/muchova-slovanska-epopej-stale-nema-v-praze-misto-dalsi-jednani-se-chysta-na-rijen-gio-/brno-zpravy.aspx?c=A090909_171620_brno_trr

SMOLA, Vojtěch. Epopej zůstane v Krumlově možná ještě roky, v Praze pro ni není místo. *IDNES* [online]. 2009 [cit. 2012-07-24]. Available from:

http://brno.idnes.cz/epopej-zustane-v-krumlove-mozna-jeste-roky-v-praze-pro-ni-neni-misto-lia-/brno-zpravy.aspx?c=A091014_112901_brno_krc

SMOLA, Vojtěch. Epopej zůstane v Krumlově možná ještě roky, v Praze pro ni není místo. *IDNES* [online]. 2009 [cit. 2012-07-24]. Available from:

http://brno.idnes.cz/epopej-zustane-v-krumlove-mozna-jeste-roky-v-praze-pro-ni-neni-misto-lia-/brno-zpravy.aspx?c=A091014_112901_brno_krc

MAREČEK, Lubomír. John Mucha: Dědečka jsem už bohužel nepoznal.

IDNES [online]. 2009 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/john-mucha-dedecka-jsem-uz-bohuzel-nepoznal-fk8-/brno-zpravy.aspx?c=A091018_180943_brno_krc

KUBÍČKOVÁ, Klára. Muchova Epopej má oživit Vítkov, potomci malíře se zlobí.

IDNES[online]. 2012 [cit. 2012-07-24]. Available from:

http://kultura.idnes.cz/muchova-epopej-ma-ozivit-vitkov-potomci-malire-se-zlobi-p2k-/vytvarne-umeni.aspx?c=A100202_193600_vytvarneum_tt

KUBÍČKOVÁ, Klára. Bude Mucha na Letné, nebo na Vítkově? Do debaty se vložila i vnučka. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from:

http://kultura.idnes.cz/bude-mucha-na-letne-nebo-na-vitkove-do-debaty-se-vlozila-i-vnucka-ps7-/vytvarne-umeni.aspx?c=A100203_184948_vytvarneum_jaz

GRYGERA, Filip. Architekti chtějí Muchovu epopej vystavit v podzemí pod Vítkovem. [online]. 2012 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://bydleni.idnes.cz/architekti-chteji-muchovu-epopej-vystavit-v-podzemí-pod-vitkovem-1cw-/architektura.aspx?c=A100420_110146_architektura_web

SMOLA, Vojtěch. Radní chtějí Slovanskou epopej v Praze. Muchova rodina protestuje. [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/radni-chteji-slovanskou-epopej-v-praze-muchova-rodina-protestuje-p99-/brno-zpravy.aspx?c=A100607_113827_bрно-zpravy_zma

KUBÍČKOVÁ, Klára. Překvapení: Mucha do toho, kde bude Epopej, nemá co mluvit. *IDNES*[online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://kultura.idnes.cz/prekvapeni-mucha-do-toho-kde-bude-epopej-nema-co-mluvit-p12-/vytvarne-umeni.aspx?c=A100614_194747_vytvarneum_jaz

HUMPOLÍKOVÁ, Dagmar. Zájem lidí spatřit ještě naposled Muchovu Epopej trhá rekordy. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/zajem-lidi-spatrit-jeste-naposled-muchovu-epopej-trha-rekordy-pbt-/brno-zpravy.aspx?c=A100706_193617_bрно-zpravy_bor

SAGITARIOVÁ, Michaela. Moravský Krumlov se loučil s Muchovou Epopejí hudbou. *IDNES*[online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/moravsky-krumlov-se-loucil-s-muchovou-epopeji-hudbou-pfp-/brno-zpravy.aspx?c=A100712_200214_bрно-zpravy_dmk

REŽŇÁKOVÁ, Tereza. Epopeji zbývají dva dny, odpůrci přesunu chystají transparenty. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/epopeji-zbyvaji-dva-dny-odpurci-presunu-chystaji-transparenty-pst-/brno-zpravy.aspx?c=A100713_212929_bрно-zpravy_bor

AGITARIOVÁ, Michaela. Epopej byla k vidění naposledy, stěhování nezvrátil ani protest.*IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/epopej-byla-k-videni-naposledy-stehovani-nezvratil-ani-protest-psw-/brno-zpravy.aspx?c=A100715_180357_brno-zpravy_trr

SMOLA, Vojtěch. Bez epopeje nemáme na co nalákat, říká starosta Moravského Krumlova.*IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/bez-epopeje-nemame-na-co-nalakat-rika-starosta-moravskeho-krumlova-1de-/brno-zpravy.aspx?c=A100718_203002_brno-zpravy_trr

KOZLANSKÁ, Petra. Proti stěhování epopeje protestovalo v Moravském Krumlově tisíc lidí.*IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/proti-stehovani-epopeje-protestovalo-v-moravskem-krumlove-tisic-lidi-1mj-/brno-zpravy.aspx?c=A100725_164201_brno-zpravy_bor

KOZLANSKÁ, Petra. Epopej zatím zůstane na Moravě, Muchova rodina u úřadů uspěla.*IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/epopej-zatim-zustane-na-morave-muchova-rodina-u-uradu-uspela-p51-/brno-zpravy.aspx?c=A100726_100106_brno-zpravy_bor

ŘÍHOVÁ, Barbora. Zchátralý zámek, barbaři. Prahou a Brnem cloumají kvůli epopeji emoce.*IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://zpravy.idnes.cz/zchatraly-zamek-barbari-prahou-a-brnem-cloumaji-kvuli-epopeji-emoce-1pt-/domaci.aspx?c=A100726_170801_domaci_bar

KOZLANSKÁ, Petra. Krumlov má na epopej morální nárok, nechal se slyšet hejtman Hašek.*IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/krumlov-ma-na-epopej-moralni-narok-nechal-se-slyset-hejtman-hasek-phy-/brno-zpravy.aspx?c=A100727_120950_brno-zpravy_bor

SMETANA, Jiří. Do sporu o epopej se vložil Klaus. Chce, aby zůstala na Moravě. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://zpravy.idnes.cz/do-sporu-o-epopej-se-vlozil-klaus-chce-aby-zustala-na-morave-p45-/domaci.aspx?c=A100728_173206_domaci_jw

ŘÍHOVÁ, Barbora. Jste podjatí, stejně se ale chceme domluvit, vzkazuje Praha Krumlovu. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://zpravy.idnes.cz/jste-podjati-stejne-se-ale-chceme-domluvit-vzkazuje-praha-krumlovu-1fw-/domaci.aspx?c=A100729_142549_praha_bar

SMOLA, Vojtěch. Spory Epopeji prospěly, návštěvnost teď trhá rekordy. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/spory-epopeji-prospely-navstevnost-ted-trha-rekordy-pdo-/brno-zpravy.aspx?c=A100817_133659_brno-zpravy_toi

FORMÁNKOVÁ, Šárka. Praha se bude soudit o Slovanskou epopej. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://praha.idnes.cz/praha-se-bude-soudit-o-slovanskou-epopej-ffd-/praha-zpravy.aspx?c=A100924_150627_praha-zpravy_sfo

SMOLA, Vojtěch. Epopej v Krumlově končí, soud nařídil její vydání do Prahy. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/epopej-v-krumlove-konci-soud-naridil-jeji-vydani-do-prahy-pz5-/brno-zpravy.aspx?c=A100930_155843_brno-zpravy_dmk

ČTK. Stěhování Epopeje z Krumlova dospělo do patové situace. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://zpravy.idnes.cz/stehovani-epopeje-z-krumlova-dospelo-do-patove-situace-pi5-/domaci.aspx?c=A101004_112522_brno-zpravy_bor&#Brno

BOŘIL, Martin. Epopej může odjet do Prahy, kraj zrušil opatření Moravského Krumlova. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from:

http://zpravy.idnes.cz/epopej-muze-odjet-do-prahy-kraj-zrusil-opatreni-moravskeho-krumlova-1jg-/domaci.aspx?c=A101006_143742_brno-zpravy_bor

SMOLA, Vojtěch. Nenažraná Praha, zní Krumlovem. Epopej na zámku už nikdo neuvidí. [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from:

http://zpravy.idnes.cz/nenazrana-praha-zni-krumlovem-epopej-na-zamku-uz-nikdo-neuvidi-pv0-/domaci.aspx?c=A101007_104305_brno-zpravy_dmk&#brno

VÁLKOVÁ, Hana. Praha balí Epopej navzdory novému zákazu. Padlo trestní oznámení. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from:

http://zpravy.idnes.cz/praha-bali-epopej-navzdory-novemu-zakazu-padlo-trestni-oznameni-px9-/domaci.aspx?c=A101008_084428_domaci_hv

VÁLKOVÁ, Hana. Po Inchebě blokuje Epopej Krumlov. Město zapečetilo zámek. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://zpravy.idnes.cz/po-inchebe-blokuje-epopej-krumlov-mesto-zapecetilo-zamek-pzl-/domaci.aspx?c=A101011_095314_domaci_hv

KUBÍČKOVÁ, Klára. Nejdřív pro Epopej postavte pavilon, píšou Praze vnuci Muchova mecenáše. [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from:

http://zpravy.idnes.cz/nejdriv-pro-epopej-postavte-pavilon-pisou-praze-vnuci-muchova-mecenase-1a4-/domaci.aspx?c=A101011_144026_brno-zpravy_bor

SMOLA, Vojtěch. Radní z Prahy a advokát z Pardubic se utkali o „bytí“ krumlovské Epopeje. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from:

http://brno.idnes.cz/radni-z-prahy-a-advokat-z-pardubic-se-utkali-o-byti-krumlovske-epopeje-1ka-/brno-zpravy.aspx?c=A101013_1465377_brno-zpravy_bor

VYROUBALOVÁ, Martina. Krumlov dostal pokutu 80 tisíc za to, že bránil Praze ve stěhování Epopeje. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from:

http://brno.idnes.cz/krumlov-dostal-pokutu-80-tisic-za-to-ze-branil-praze-ve-stehovani-epopeje-1o9-/brno-zpravy.aspx?c=A101013_164658_brno-zpravy_dmk

SMOLA, Vojtěch. Krumlov nebude platit pokutu kvůli Epopeji, zaplatí ji soukromá firma.*IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/krumlov-nebude-platit-pokutu-kvuli-epopeji-zaplati-ji-soukroma-firma-1ky-/brno-zpravy.aspx?c=A101014_190359_brno-zpravy_bor

KUBÍČKOVÁ, Klára. Zvrat ve sporu o Epopej: povolební výměna radních zřejmě vše vyřeší.*IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://zpravy.idnes.cz/zvrat-ve-sporu-o-epopej-povolebni-vymena-radnich-zrejme-vse-vyresi-1pc-/domaci.aspx?c=A101018_223213_domaci_abr

KUBÍČOVÁ, Klára. Epopeji žádné nebezpečí nehrozí, tvrdí jedni. Druzí varují před jejím zničením. *IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/epopeji-zadne-nebezpeci-nehrozi-tvrdi-jedni-druzi-varuji-pred-jejim-znicenim-1wy-/brno-zpravy.aspx?c=A101103_1476912_brno-zpravy_bor

BOŘIL, Martin. Epopej zatím zůstává na zámku, dohodla se Praha a Moravský Krumlov.*IDNES* [online]. 2010 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/epopej-zatim-zustava-na-zamku-dohodla-se-praha-a-moravsky-krumlov-p9v-/brno-zpravy.aspx?c=A101209_181537_brno-zpravy_bor

ČTK. Stát může kontrolovat Muchovu epopej, stala se kulturní památkou. *Lidovky.cz* [online]. 2010 [cit. 2012-07-28]. Available from: http://www.lidovky.cz/stat-muze-kontrolovat-muchovu-epopej-stala-se-kulturni-pamatkou-p9c-/ln_kultura.asp?c=A101119_134122_ln_kultura_mev

BERNÝ, Aleš. Epopej zůstane minimálně další rok na Moravě. Od jara bude opět přístupná.*IDNES* [online]. 2011 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://praha.idnes.cz/epopej-zustane-minimalne-dalsi-rok-na-morave-od-jara-bude-opet-pristupna-1oa-/praha-zpravy.aspx?c=A110107_150256_praha-zpravy_ab

SMOLA, Vojtěch. V Krumlově odpečetili Epopej, Praha se jí ale nevzdává. *IDNES* [online]. 2011 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/v-krumlove-odpecetili-epopej-praha-se-ji-ale-nevzdava-p02-/brno-zpravy.aspx?c=A110128_1522583_brno-zpravy_bor

KUBÍČKOVÁ, Klára. Prvních pět pláten Epopeje míří do Prahy, z igelitu je vybalí restaurátoři. *IDNES* [online]. 2011 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/prvnich-pet-platen-epopeje-miri-do-prahy-z-igelitu-je-vybali-restauratori-1rt-/brno-zpravy.aspx?c=A110207_113122_brno-zpravy_bor

BERNÝ, Aleš. Převezená plátna Slovanské epopeje z Prahy zpět do Krumlova nepojedou. *IDNES* [online]. 2011 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://praha.idnes.cz/prevezena-platna-slovanske-epopeje-z-prahy-zpet-do-krumlova-nepojedou-1mb-/praha-zpravy.aspx?c=A110210_155541_praha-zpravy_ab

SMOLA, Vojtěch. Restaurátoři pověsili Muchova plátna v Praze, zvěsti o poškození vyvrátili. *IDNES* [online]. 2011 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/restauratori-povesili-muchova-platna-v-praze-zvesti-o-poskozeni-vyvratili-17h-/brno-zpravy.aspx?c=A110223_1537528_brno-zpravy_mav

SMOLA, Vojtěch. V Krumlově se otevírá Slovanská epopej, na jihu Moravy možná naposled. *IDNES* [online]. 2011 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/v-krumlove-se-otevira-slovanska-epopej-na-jihu-moravy-mozna-naposled-121-/brno-zpravy.aspx?c=A110419_1569083_brno-zpravy_bor

SMOLA, Vojtěch. Epopej stále láká stovky návštěvníků, i když není kompletní. *IDNES* [online]. 2011 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/epopej-stale-laka-stovky-navstevniku-i-kdyz-neni-kompletni-p4u-/brno-zpravy.aspx?c=A110426_1573511_brno-zpravy_kol

SMOLA, Vojtěch. Krumlov líčí na Epopej: chce opravit zámek a žádá Prahu o smlouvu. *IDNES* [online]. 2011 [cit. 2012-07-24]. Available from:

http://brno.idnes.cz/krumlov-lici-na-epopej-chce-opravit-zamek-a-zada-prahu-o-smlouvu-pwd-/brno-zpravy.aspx?c=A110502_175821_brno-zpravy_dmk

BERNÝ, Aleš. Podívejte se, kam plánuje Praha umístit Muchovu Slovanskou epopej. *IDNES*[online]. 2011 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://zpravy.idnes.cz/podivejte-se-kam-planuje-praha-umistit-muchovu-slovanskou-epopej-1c2-/domaci.aspx?c=A110722_112720_praha-zpravy_ab

ČTK. Praha chce epopej na hlavním nádraží. 24 [online]. 2011 [cit. 2012-07-24]. Available from: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/139061-praha-chce-epopej-na-hlavnim-nadrazi/>

BERNÝ, Aleš. Podívejte se, kam plánuje Praha umístit Muchovu Slovanskou epopej. *IDNES*[online]. 2011 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://zpravy.idnes.cz/podivejte-se-kam-planuje-praha-umistit-muchovu-slovanskou-epopej-1c2-/domaci.aspx?c=A110722_112720_praha-zpravy_ab

SMOLA, Vojtěch. Krumlovští o Epopej nepřestávají bojovat. Pěšky vytáhnou na Prahu. *IDNES* [online]. 2011 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/krumlovsti-o-epopej-neprestavaji-bojovat-pesky-vytahnou-na-prahu-10m-/brno-zpravy.aspx?c=A111024_1673581_brno-zpravy_kol

BERNÝ, Aleš. Epopej už má místo: ve dvoraně Národní galerie bude všech 20 pláten. *IDNES*[online]. 2011 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://praha.idnes.cz/epopej-uz-ma-misto-ve-dvorane-narodni-galerie-bude-vsech-20-platen-p86-/praha-zpravy.aspx?c=A111103_091111_praha-zpravy_ab

RAISKUBOVÁ, Hana. Krumlov začne opravovat zámek. Epopej zatím leží smotána v Praze. In: *IDNES* [cit. 2012-07-24]. 2011. Available from: http://brno.idnes.cz/krumlov-zacne-opravovat-zamek-epopej-zatim-lezi-smotana-v-praze-pxp-/brno-zpravy.aspx?c=A120310_1746216_brno-zpravy_jog

SMOLA, Vojtěch. Torzo Epopeje má před sebou poslední měsíc na zámku v Krumlově. *IDNES* [online]. 2011 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/torzo-epopeje-ma-pred-sebou-posledni-mesic-na-zamku-v-krumlove-pbr-/brno-zpravy.aspx?c=A111003_160336_brno-zpravy_bor

SMOLA, Vojtěch. Krumlov chystá opravy zámku i jednání o návratu Epopeje z Prahy. *IDNES* [online]. 2012 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/krumlov-chysta-opravy-zamku-i-jednani-o-navratu-epopeje-z-prahy-pwl-/brno-zpravy.aspx?c=A120130_1724598_brno-zpravy_bor

ŠVEC, Pavel. Epopej se v Praze rozbálí v dubnu, v paláci nesmí být míň než 15 stupňů. *IDNES* [online]. 2012 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://praha.idnes.cz/vystava-muchovy-slovanske-epopeje-ve-veletrznim-palaci-p29-/praha-zpravy.aspx?c=A120320_1751435_praha-zpravy_ab

KOŘÍNEK, Petr. Muchova Epopej požírá miliony jako kyselina, expozice se prodražuje. *IDNES* [online]. 2012 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://kultura.idnes.cz/vytvarne-umeni.aspx?c=A120429_143232_vytvarneum_ptk

SMOLA, Vojtěch. Epopej se Krumlovu vzdaluje, v Praze ji chtějí aspoň na pět let. *IDNES* [online]. 2012 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://brno.idnes.cz/epopej-se-krumlovu-vzdaluje-v-praze-ji-chteji-aspon-na-pet-let-puh-/brno-zpravy.aspx?c=A120414_1763920_brno-zpravy_bor

ČTK. Praha (konečně) ukáže Slovanskou epopej. 24 [online]. 2012 [cit. 2012-07-24]. Available from: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/175561-praha-konecne-ukaze-slovanskou-epopej/>

ŠVEC, Pavel. Slovanská epopej čeká v Praze na první diváky, stěhovat se roky nebude. *IDNES* [online]. 2012 [cit. 2012-07-24]. Available from: http://praha.idnes.cz/slovanska-epopej-je-po-letech-vystavena-v-praze-zustat-ma-dva-roky-104-/praha-zpravy.aspx?c=A120509_1775160_praha-zpravy_sfo

Dokumentární filmy:

Slovanská Epopej: Osud talentu v Čechách - Alfons Mucha [DVD]. Režie: M. Pešek. [Brno]: Lyra Bohemia, 1995

Danajský dar [DVD]. Režie: P. Petráková Slancová. [Praha]: TV STUDIO PLUS s.r.o., 2010

Kam s ní? [DVD]. Režie: P. Petráková Slancová. [Praha]: TV STUDIO PLUS s.r.o., 2011

Návrat do Prahy [DVD]. Režie: P. Petráková Slancová, [Praha]: TV STUDIO PLUS s.r.o., 2011

Televizní vysílání:

Sedm divů Česka. *Česká televize* [online]. 2010 [cit. 2012-07-23]. Available from: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10267292848-7-divu-ceska/>

Přílohy:

pokud není uvedeno jinak: archiv autorky

Abstrakt

V bakalářské práci je představen obrazový cyklus Slovanská epopej a její autor, český malíř Alfons Mucha, v období vzniku obrazů až do současnosti. Bakalářská práce se vztahuje k problematice instalace obrazů, kterou tento cyklus provází od jeho vzniku do dnešních dní a není doposud zodpovězen. Tato otázka je analyzována na základě soudobých pramenů a současně i tak, jak je prezentovaná české veřejnosti v médiích za posledních pět let. Představen je zámek Zbiroh jako místo, kde velká část obrazů vznikala, dále Škola U Studánky, kde byly obrazy do doby druhé světové války. Důraz je kladen na převezení Epopeje do Moravského Krumlova, její uskladnění a vystavení obrazů na zdejším zámku. Hlavní část práce je zaměřena na spor o převezení Epopeje z Moravského Krumlova do Prahy. Jsou zde představeny argumenty obou stran prezentované v médiích, a tím zmapován průběh sporu, který je prozatím ukončen vystavením Slovanské epopeje ve Veletržním paláci.

Abstract

In this bachelor's work, there is presented a cycle of paintings called the Slav epic and its author, Czech painter Alfons Mucha in the context of the times, when the paintings were made until now. The work relates to the problem of the installation of these paintings which goes along with the cycle from the times of its origin until now and still isn't solved. This question is analysed according to contemporary sources and how it is presented to Czech public in the media in last five years as well. Zbiroh chateau is presented in this work as a place where many of the paintings were made, furthermore U Studánky school where were the paintings until the Second World War. Emphasis is put on transport of the Slav epic to Moravský Krumlov, its storage and exhibition on local chateau. Main part of the work is focused on the cause of moving the Slav epic from Moravský Krumlov to Prague. Arguments of both sides are presented here how they were shown in the media and this way the history of the cause which is closed for now by showing of the Slav epic in Veletržní palace.